

**Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för
Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans
årskurs 4-6
HT 2019**

Nyanländas L2-engelska i svensk skola
Fem lärares syn på engelskundervisningens
tillgänglighet för nyanlända elever i årskurs
4-6

Ivana Kondic och Matilda Molin

Sektionen för lärande och miljö

Författare

Ivana Kondic och Matilda Molin

Titel

Nyanländas L2-engelska i svensk skola: Fem lärares syn på engelskundervisningens tillgänglighet för nyanlända elever i årskurs 4-6

Handledare

Mette Sjölin

Examinator

Maria Freij

Abstract

The purpose with this study is to find out about teachers' strategies and views on availability when it comes to the English subject for pupils with a different mother tongue than Swedish or English in Swedish schools. This study includes the views of five teachers who teach English in years 4-6. The background is focused on the fact that Swedish schools nowadays are multicultural, meaning that there are pupils from different countries. It is a common conception that this plays a significant role when it comes to pupils' success in second-language learning, in this case the English language, since it is more difficult to learn a target language for pupils who are not proficient in the language which serves as a medium of teaching. Previous research seems to support this view, but it is currently not known exactly what the role of the pupils' L1 is in L2-learning. This qualitative study is based on interviews that were conducted in five separate schools in two different municipalities. The results that we have gathered show that there are different views on how learning should be organized, including the most appropriate strategies for the case. Our results also show that these teachers are of the opinion that smaller teaching groups are to be preferred, but that the limited time together with limited resources have a negative impact on pupils' learning in general.

Ämnesord

Nyanlända, L2, andraspråk, L1, modersmål, främmande språk, engelskundervisning, lärarstrategier

Innehåll

1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och frågeställning	5
2. Forskningsbakgrund	6
2.1. Begreppslista	6
2.2. Teoretiskt perspektiv	7
2.3. Läroplan, kursplan och kunskapskrav	8
2.4. Språkinlärning	10
2.5. Nyanlända elever och flerspråkiga klassrum	13
3. Metod	21
3.1. Forskningsstrategi	21
3.2. Urval	21
3.3. Metodkritik	22
3.4. Etiska överväganden	23
4. Resultat och analys	25
5. Diskussion och slutsats	29
6. Referenser	33
7. Bilagor	36
7.1. Formulär till intervjustudie	36
7.2. Intervjufrågor	37
7.3. Intervju 1	38
7.4. Intervju 2	42
7.5. Intervju 3	47
7.6. Intervju 4	51
7.7. Intervju 5	56

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Alla elever som kommer till skolan har olika bakgrund och därmed också olika förutsättningar och behov. Det ligger därför i vårt uppdrag som lärare att förhålla oss till detta genom att anpassa undervisningen med utgångspunkt i individen, då vårt mål är att främja alla elevers lärande och kunskapsutveckling (Skolverket, 2018). Men något som vi erfarit i samband med vår verksamhetsförlagda utbildning är attityden hos vissa lärare som antyder att det inte bör läggas någon större vikt vid att nyanlända elever ska utmanas till att lära sig engelska och vara delaktiga i den ordinarie engelskundervisningen. Istället bemöts eleverna med att det är för svårt för dem att nå ett godkänt betyg i just detta ämne.

Av Skolverket (2011a) nämns det att elever som inte är svenskfödda och har kommit till Sverige under sin skoltid ofta får betydligt sämre resultat generellt än sina klasskamrater. Mourad (2004) tar upp problematiken kring nyanlända elevers negativa inställning till inläringen av det engelska språket, där slutsatsen av hennes resonemang är att många riskerar att inte nå målen i engelska på grund av för stora undervisningsgrupper samt bristen på engelskkunskaper från hemlandet. Samtidigt kvarstår det att en av de främsta uppgifterna att utgå ifrån som lärare är elevers olika förutsättningar och att alla ska inkluderas i undervisningen (Skolverket, 2018).

Engelskundervisningen i svensk skola är inte anpassad för elever som har bristande svensk kunskaper, eftersom engelskan ofta lärs ut via det svenska språket. Lärarna ställs inför ett vägval gällande vilka strategier och anpassningar som är mest lämpliga vid engelskundervisning för nyanlända elever. När dessa elever börjar i svensk skola läggs fokus på att de ska introduceras till det svenska språket vilket gör att engelskan inte blir lika högt prioriterad. Därför finns det en risk att en klyfta skapas mellan de elever som är födda i Sverige och de som inte är det. Även Skolverket (2020) pekar på hur viktigt språk för kunskapsutvecklingen är, då stor vikt bör läggas på att alla lärare arbetar språkutvecklande oavsett vilket ämne lärare undervisar i. I undervisningen behöver eleverna mötas av höga förväntningar, vilket också gäller de nyanlända eleverna då

även de måste få utmaningar tankemässigt och åldersadekvat (Skolverket, 2020).

Vårt fokus ligger därför på problematiken som berör nyanlända elever och deras svårigheter att nå målen i engelska. Med tanke på att detta är ett relativt nytt forskningsfält har det inte kommit ut mycket forskningsbaserade studier kring varför nyanlända elever har svårt att nå målen i just engelska. Detta gör att det i nuläget finns en kunskapslucka, främst när det gäller forskning som talar om hur lärarna bör ta sig an detta. Därför har vi valt att rikta in vår undersökning på hur läraren gör undervisningen tillgänglig för elever som är nyanlända. Vårt fokus ligger på lärarnas perspektiv och på hur de tar sig an nyanlända elever och deras inläring av ett främmande språk, som i vår studie syftar till engelska som främmande språk. I dagsläget är klassrummen i Sverige mer eller mindre influerade av nyanlända elever, vilket gör att detta ämne känns relevant för samtiden och någonting som är värt att undersöka djupare.

1.2. Syfte och frågeställning

Vår studie belyser lärarnas erfarenheter och synsätt kring tillgänglighet i engelskundervisningen kopplat till nyanlända elevers L2-inläring. Följande frågeställning ligger därför till grund för studien:

- Vad har engelsklärare för synsätt och strategier för att skapa tillgänglig undervisning för nyanlända elever?

2. Forskningsbakgrund

2.1. Begreppslista

De begrepp som används i texten och som behöver definieras är:

- *Andraspråk*, även kallat L2 (*second language* på engelska). Ett andraspråk definieras som ett språk som man lär sig när ens modersmål är befast. Ellis använder uttrycket "L1" som är *first language* (i dagligt tal ofta *native language/mother tongue*), på svenska förstaspråk (modersmål), och L2 som är *second language*, på svenska andraspråk (alla språk man lär sig efter modersmålet). Förkortningen *SLA*, som Ellis ofta nämner, står för *Second Language Acquisition* och ses som en generell term som avser inläring av ett andraspråk, både i naturlig miljö och i klassrumsmiljö (Ellis, 1985).
- *Främmande språk* är det språk som man lär sig i en onaturlig miljö (Ellis, 1985) där det inte hör hemma till skillnad från att lära sig ett andraspråk i en miljö där det talas som förstaspråk, t. ex. genom migration eller språkresa. Ett exempel på detta är därför engelskundervisningen i den svenska skolan (såvida eleven inte har engelska som sitt modersmål).
- *Modersmål* är det språk som man som individ lär sig först (Ellis, 1985), därför kan man även kalla det för barnets förstaspråk eller L1 (*first language* på engelska). Om man växer upp i en flerspråkig miljö ges man möjlighet att tillägna sig mer än ett modersmål, men då måste inläringen ha skett parallellt mellan språken innan 3-årsåldern (Salameh, 2012).
- *Nyanländ elev* är ett barn eller en ungdom som kommer till Sverige i nära anslutning till eller under skoltid som varken har svenska som modersmål eller kan behärska det svenska språket. Detta är definitionen utifrån Regeringskansliets proposition till riksdagen (2014). I Sverige räknas man som nyanländ elev i upp till fyra skolår (Skolverket, 2018).
- *SVA* är en förkortning av "svenska som andraspråk" och det är en undervisningsform för nyanlända elever, där du utgår ifrån en anpassad kursplan i svenska (Skolverket, 2018). Fokus ligger på att de ska ges möjlighet att utifrån sin egen kunskapsnivå få kommunicera på svenska, utan att det ställs för höga

krav på bland annat språklig korrekthet. Det är alltid rektors beslut ifall en elev är i behov av SVA-undervisning eller inte (Skolverket, 2018).

- *Tillgänglig undervisning* är ett begrepp som omfattar hur väl en skolorganisation ger möjlighet åt alla elever att vara delaktiga och inkluderade i lärmiljön.

Lärmiljön ska vara organiserad så att det finns utrymme som gynnar alla elevers lärande utifrån den pedagogiska, den fysiska och den sociala miljön i klassrummet (SPSM, 2014).

2.2. Teoretiskt perspektiv

Vår studie stöttar sig på det sociokulturella perspektivet, som vilar på tron kring att man lär sig i samspel med andra individer. Under slutet av 1890-talet och fram till 1930-talet var Lev Vygotskij en av de största och viktigaste nytänkarna inom ämnet psykologi. De tankar som Vygotskij hade och som också är mest centrala inom det sociokulturella perspektivet handlar om synen på kunskapsprocessen. Han hävdade att vi människor skapar redskap för att kunna tolka och förstå vår omgivning, som han mer specifikt benämnde som föreställningsvärld (Vygotskij, 1934).

Vygotskijs tankar och idéer är framträdande i Sverige idag. I ”Läroplanskommitténs betänkande Skola för bildning” (SOU 1992:94) utgör hans tankar en ny pedagogisk inriktning i Sverige. Före 1990-talet dominerade den biologiska synen där individens inre psykologiska utveckling ansågs vara den enda vägen till lärandet, medan det senare, influerat av Vygotskijs tankar, betonas i läroplanen att det är utvecklingen och undervisningens interaktion i klassrummet som är vägen till lärandet.

I Vygotskijs *Tänkande och språk* (1934), diskuteras förhållandet mellan tänkande och språk som enligt Vygotskij är i en ständig utvecklingsprocess när man är barn. Dessa två faktorer är också nära förknippade med varandra, men Vygotskij understryker att förhållandet mellan dem är komplext. Vygotskij ställer sig emot teorin om att språk och tänkande skulle vara två skilda fenomen, som de anses vara enligt nativistiska språkteorier. Den nativistiska teorin bygger på att språkförmågan skulle förklaras som någonting medfött hos varje individ, men Vygotskij menar istället på att en sådan förmåga är omöjlig att ha utan social kommunikation, vare sig det handlar om språk eller tänkande. Utvecklingszonen som enligt Vygotskij (1934) benämns som *Zone of*

proximal development handlar om att barn utvecklas i samspel med vuxna som är mer erfarna inom det utvalda ämnet. Detta synliggörs när det kommer till en delaktighet i olika problemlösningsaktiviteter, som barn tar sig an via interaktion med andra. Genom detta samspel tillgodoser sig barn med nya verktyg som exempelvis kan vara att språket blir ett verktyg för tänkandet. Vygotskij (1934) menar på att sambandet mellan tänkande och språk är den mest centrala skildringen när det kommer till medvetandets progression. I den institutionella miljön, det vill säga skolan, handlar det främst om interaktionen mellan elev och lärare som utmanar eleven till att gå utanför den kunskap de besitter på egen hand genom det stöd de kan få ifrån läraren. Enligt Vygotskij (1934) handlar det om att förena elevernas egna erfarenheter med skolans krav, genom att det ställs frågor till eleverna och inte enbart givna svar. Problematiken som Vygotskij beskrev kopplat till detta, är att den kunskap som skolan lär ut oftast inte är förankrad med elevens vardagliga situation. Detta ställer i sin tur krav på undervisningen som bör förena det abstrakta med det konkreta för att underlätta för eleverna (Vygotskij, 1934).

Teorierna som Vygotskij tar upp är relevanta för vår studie då den grundar sig i att språk och tänkande inte är två skilda fenomen, eftersom den visar på att barns interaktion med andra är en avgörande faktor för inläring. Därför utgör Vygotskijs syn på språkinläring, där vikten läggs på samspelet mellan utveckling och undervisning, en viktig grund i vår studie.

2.3. Läroplan, kursplan och kunskapskrav

Engelska är ett världsspråk och har sedan andra världskriget kommit att bli det mest populära främmande språket i Sverige. Under 1960-talet införde man engelska i skolan som ett obligatoriskt ämne och i dagsläget har det kommit att bli ett av våra tre kärnämnen, tillsammans med svenska och matematik (Svartvik, 1999).

I Skolverkets läroplan (2018), poängteras det att lärarna ska anpassa sin undervisning efter varje elevs behov. Undervisningen ska utformas på ett sådant sätt att den främjar elevernas fortsatta lärande och den ska alltid utgå ifrån varje elevs bakgrund, tidigare erfarenhet, språk och kunskaper. Alla elever ska därmed ges möjlighet till lärande och delaktighet. Det finns olika vägar att nå målet och ett särskilt ansvar ska tas av skolan gällande elever som av någon anledning har svårigheter kopplat till måluppfyllelse

(Skolverket, 2018).

I kursplanen för ämnet engelska betonas det att språket är människans redskap till att tänka, kommunicera och lära. Att behärska fler än ett språk ger oss människor möjlighet att förstå vår omvärld ur olika vinklar och också en mer öppensinnad förståelse för olika sätt att leva på. Just det engelska språket är aktivt i vår vardag i Sverige i olika aspekter så som politik, utbildning och ekonomi. Vidare i kursplanen diskuteras också ämnets syfte där det nämns att eleverna ska utveckla kunskaper i engelska och också kunna använda språket i olika sammanhang och för olika syften. Stor vikt läggs också vid den allsidiga kommunikativa förmågan som eleverna ska utveckla, dels som mottagare där eleverna ska förstå engelska i tal och skrift men även genom att ha förmågan att anpassa sitt språk till olika syften och mottagare. Sammanfattningsvis ska eleverna behärska fem förmågor: förstå och tolka innehållet i talad engelska och i olika slags texter, formulera sig och kommunicera i tal och skrift, använda språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådda, anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, och reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används (Skolverket, 2018).

I kunskapskraven för betyget E i ämnet engelska behöver eleven besitta kunskap kopplat till hörförståelse och läsförståelse samtidigt som eleven ska kunna uttrycka sig både skriftligt och verbalt (Skolverket, 2018). Detta är de fyra grundpelarna för ett godkänt betyg. Nyckelorden för ett godkänt betyg är *enkelt* och *begripligt*, då dessa två ord är återkommande i hela kriteriet för betyget E (Skolverket, 2018).

När det gäller hörförståelse ska eleven kunna förstå de mest väsentliga delarna i det talade språket, vilket visas genom att eleven kort kan kommentera innehållet (Skolverket, 2018). Gällande läsförståelse tas det, precis som i hörförståelsen, upp att eleven ska ha en förståelse för innehållet i enklare vardagsnära texter. I kunskapskraven kopplat till muntliga och skriftliga framställningar handlar dessa på samma vis om att eleven ska kunna uttrycka sig i både tal och skrift på ett enkelt och begripligt vis med enklare fraser och fullständiga meningar.

2.4. Språkinläring

Enligt Jan Svartvik (1999) lär man sig ett språk främst genom att växa upp i en miljö där språket talas, vilket också är en av anledningarna till att vi redan som 6-åringar kan behärska vårt modersmål (Salameh, 2012). Men att däremot ta sig an och behärska ett främmande språk, vilket det engelska språket är i den svenska skolan, blir en utmaning då det engelska språket inte hamnar i en naturlig inlärningsmiljö i Sverige. I skolan diskuterar man ofta huruvida man ska undervisa i engelska i en tidigare eller senare ålder. Många faktorer pekar, enligt Svartvik (1999), på att man bör lära ut L2 redan på förskolan då barn är mer mottagliga för ny kunskap ju yngre de är. Å andra sidan menar Svartvik (1999) att skolans syn grundar sig i vilka resultat eleverna har uppnått när de slutar grundskolan, vilket har gjort att man ändå valt att lägga ämnet engelska som tidigast i lågstadiet då ingenting tyder på att barn skulle få bättre skolresultat genom att lära sig engelska tidigare än detta.

Ett argument som Svartvik (1999) trots allt tar upp emot tidig engelskundervisning grundar sig i att det hade inneburit mindre svenskundervisning, vilket han menar på hade haft konsekvenser och då främst för de elever som inte har svenska som sitt modersmål. För både svenskfödda elever och för de elever med annat modersmål än svenska, understryker Svartvik (1999) att goda kunskaper i svenska är en förutsättning gällande huruvida man som svensk medborgare klarar sig bra i samhället. Samtidigt pekar han även på att goda svenskkunskaper skapar förutsättningar gällande elevernas andra- och tredjespråksinläring, där han sett ett mönster som pekar på att de nyanlända elever som försökt lära sig engelska samtidigt som de lärt sig svenska (det vill säga, de elever som läst svenska och engelska parallellt) har haft sämre resultat jämfört med de som först har behärskat det svenska språket innan de gett sig in på att lära sig sitt tredjespråk (engelska). Därför vill Svartvik betona att goda svenskkunskaper i det svenska samhället är mer nödvändiga än goda engelskkunskaper. Trots detta argumenterar han ändå för vikten av goda engelskkunskaper och uppmuntran till språkinläring överlag, då forskning visar på att ju fler språk man behärskar desto lättare har man för att lära sig andra främmande språk (Svartvik, 1999).

Gun Lundberg (2016) hävdar, likt Svartvik, att det finns fördelar med en tidig engelskundervisning och då främst genom övningar som handlar om att eleverna får

träna sig i att förstå talad engelska. Detta gör de bäst genom övningar som innehåller imitation. Denna undervisning kan bygga på att läraren ger eleverna korta instruktioner som de ska följa, exempelvis ”stand on one leg”. Lundberg lyfter även svårigheterna för de elever som har till exempel arabiska som modersmål, eftersom de har annat ljudsystem och alfabet som ligger långt ifrån det engelska språket. Därför behöver dessa elever ofta mer grundläggande övningar och repetition för att ta igen den kunskapslucka de har i jämförelse med de elever som har svenska som sitt modersmål. Detta kan göras genom att elever får extra språklig stöttning i engelskundervisningen i form av bildstöd. Ett exempel på detta kan vara att man visar en bild på en katt samtidigt som man beskriver ordet ”cat” (Lundberg, 2016).

Om man ska väga för- och nackdelar med tidig engelskundervisning kopplat till nyanlända elever kan vi dra slutsatsen av att en tidig engelskundervisning i skolan inte hade gynnat dessa elever. Det svenska språket bör därför prioriteras över det engelska språket enligt Svartvik (1999), då kunskap om det svenska språket ligger till grund för inkluderingen i samhället. Samtidigt styrker han även vikten av behärskning av det svenska språket när det kommer till elevernas andra- och tredjespråksinläring som i detta fallet blir engelska för de nyanlända eleverna. De elever som är nyanlända i årskurs 4-6 har ju dessutom missat den undervisning som eventuellt skulle varit lagd i tidigare år, vilket istället hade kunnat göra att klyftorna mellan de svenska och de nyanlända eleverna hade blivit större.

I boken *Second Language Acquisition* diskuterar Rod Ellis (1985) skillnaden mellan förstaspråkets och andraspråkets innebörd som fenomen. Han diskuterar också förstaspråkets roll och attityder som man förr i tiden hade när det kommer till inläringen av ett andraspråk. Ellis förklarar att man inom pedagogiken på 1960-talet hade en uppfattning om att när ens L1 och L2 skiljde sig mycket åt, fanns risken att individens L1 skulle blanda sig med dess L2. Därmed skulle det bidra till en förvirring när det kommer till inläringen, vilket också skulle försvåra och sakta ner lärprocessen. Men om ditt L1 och L2 istället liknade varandra, skulle detta i sin tur påskynda lärprocessen vid inläringen av L2. När det gäller inläringen av ett nytt språk är mycket individuellt baserat. Ellis menar på att man olika sätt kan ta sig an ett andraspråk, därför blir också resultatet i många fall varierat (Ellis, 1985).

Ellis (1985) tar också upp en fråga som har diskuterats mycket, det vill säga om barn och vuxna lär sig ett andraspråk på samma sätt. Detta hänger också ihop med den första generella faktorn som ligger till grund för individuella skillnader som är centrala vid inlärnigen av ett språk. En vanlig uppfattning är att barn är mer framgångsrika än vuxna när det kommer till inlärnigen av ett nytt språk. Dock kan detta vara något som är svårt att styrka rent empiriskt. Exempel på skillnader som finns är att vuxna har en bättre minneskapacitet och att de också kan fokusera på själva språkstrukturen och de formella funktionerna hos ett språk. Dock tas det upp att dessa skillnader gällande de formella funktionerna inte behöver vara avgörande för hur man behärskar ett språk vare sig om man är vuxen eller barn. De faktorer som man måste titta på gällande ålder, tänker Ellis, handlar mer om att inlärningsvägen skiljer sig åt, om exempelvis de vuxna lär sig i en naturlig miljö och barn i klassrumsmiljön (Ellis, 1985).

Individens motivation är speciellt omtalad när det kommer till teorier gällande SLA. Det nämns att de individer som är speciellt intresserade av sociala och kulturella associationer gällande de språk som de försöker lära sig har större chans till att bli framgångsrika inom språkinlärnigen. På liknande sätt är det när de som lär sig ett språk har ett starkt instrumentellt behov av att lära sig ett L2. Ett exempel på ett sådant behov som tas upp är att de som lär sig har en syn på att de själva kommer utvecklas som individer om de lär sig ett språk vid sidan om modersmålet. Å andra sidan finns de som inte har ett större intresse när det kommer till de ovannämnda associationerna eller de som har låg instrumentell motivation. Den typen av studerande individer lär sig också språket långsammare och löper också större risk att inte lära sig ett språk grundligt (Ellis, 1985).

När det kommer till personlighet och inlärningsstil anser Ellis (1985) att det är faktorer som man ännu inte vet mycket om. Men man är inom forskningen övertygad om att dessa är oerhört viktiga när det kommer till andraspråksinlärnigen. När det kommer till personlighet diskuteras frågor som exempelvis handlar om att extroverta personlighetsdrag är mer framgångsrika än introverta eftersom att de förstnämnda dragen är kopplade till att man vågar ta mer risker och på sådant sätt också exponerar sig för ett andraspråk lättare (Ellis, 1985).

Vidare diskuteras också formell undervisning gentemot den informella språkinlärningsprocessen. Ellis nämner att den informella inlärningsvägen, det vill säga den vägen som inte influeras av klassrumssituationen, är bunden till en viss typ av språk som anses vara mer fri och spontan än den formella. Medan den formella undervisning som istället äger rum i skolvärlden och där läraren också ses som en central person, upplevs vara mer reglerade eftersom där finns mindre utrymme för spontanitet. Vad som är värt att nämna i denna situation är också att eleven ges möjlighet till att bygga upp ett ordförråd och lära sig en del regler inom språket i klassrummet, vilket är en förutsättning enligt Ellis (1985) för att hen ska kunna föra sig obehindrat i en informell språkmiljö så småningom. Därför är det också värt att nämna att den formella språkinlärningsprocessen blir effektiv, när det kommer till skrivsituationer eller vid planerade muntliga framförande som exempelvis ett tal. Ellis (1985) tar även upp att det finns forskning som tyder på att individer som undervisas formellt kan lära sig ett språk snabbare än de som inte får det, då detta är något som har bevisats i flera klassrumssituationer. Även om det språk man lärt sig har varit starkt influerat av formell undervisning och klassrumsmiljön inte har gett ett direkt upphov till spontana konversationer på samma sätt, blir språket ändå lättillgängligt om individen vid annat tillfälle befinner sig i en naturlig inlärningsmiljö. Ett exempel på detta skulle kunna vara att individen sätts i en situation där hen behöver kommunicera på engelska (Ellis, 1985).

2.5. Nyanlända elever och flerspråkiga klassrum

Många språkinläringsteorier menar på att eleverna lär sig mer engelska när det enbart talas engelska i engelskundervisningen, men English Only-klassrum, det vill säga klassrum där man enbart får tala engelska, stöds inte av så mycket beprövad forskning. Men trots det så är det en vanlig förekommande miljö i svenska klassrum gällande engelskundervisning. Engelska klassrum i Sverige är multikulturella på så sätt att de flesta eleverna har minst ett språk till som de talar. Källkvist, Gyllstad, Sandlund och Sundqvist (2017) nämner termen *prior language* i sin artikel *English Only in Multilingual Classrooms?* där de menar på att användningen av elevers tidigare språk i engelskundervisning skulle inkludera och gynna deras engelskinläring. I läroplanen hävdas just vikten av att inkludera elevers tidigare erfarenhet, men Källkvist et al. (2017) menar att det Skolverket lyfter blir motsägelsefullt då de i viss mån ändå står bakom English Only-klassrum. När inkluderingen av elevers tidigare språk ska äga rum

i engelskundervisningen beror mycket på lärarens bedömning (Källkvist et al., 2017)

Projektet *MultiLingual Spaces? Language Practices in English Classrooms*, som stöds av Vetenskapssrådet, inriktar sig på språklig mångfald när det främst kommer till inlärnigen av engelska i svenska skolor. I deras artikel lyfts det resultat som de hittills har forskat fram. En av anledningarna till att English Only-klassrum har godkänts av både skolinspektion och lärarutbildare vilar på det faktum att svenska elever visar upp goda engelskkunskaper i klassrummen, vilket beror på att engelska och svenska är två språk som ligger nära varandra. En annan orsak beror på att svenskar får följa både tv-program och media där det engelska språket inte har blivit dubbat (Källkvist et al., 2017).

Bo Lundahl (2012) lyfter detta i sin bok *Engelsk språkdidaktik: texter, kommunikation, språkutveckling*. När det kommer till användandet av det engelska och svenska språket kopplat till engelskundervisning problematiseras denna tvåspråkiga inlärningsform. Detta syns främst i de läromedel vi har, då där oftast finns ordlistor kopplat till texterna man lär ut där orden översätts från engelska till svenska. Lundahl (2012) menar att sådana ordlistor är begränsande för de elever som inte besitter kunskap i varken det svenska eller engelska språket och kan istället stå i vägen för lärandet. Källkvist et al. (2017) lyfter detta i sin forskning, då de dels har förståelse för vad Lundahl poängterar gällande den tvåspråkiga inlärningsformen samtidigt som de även lyfter flera alternativ till en effektiv engelskundervisning. De menar således att den tvåspråkiga inlärningsformen kan bli problematisk för de elever som ännu inte har befast dessa två språk. Samtidigt som de även vänder på diskussionen och lyfter fördelarna med att eleverna får tillfälle att träna på både svenska och engelska i denna inlärningsituation. Men de kommer inte till en riktig slutsats gällande vad som gynnar de flerspråkiga eleverna bäst (Källkvist et al., 2017).

En annan undervisningsform som tas upp gällande ordlistor i engelskundervisningen handlar om att inkorporera elevers tidigare språk där de engelska orden får en förklaring på de tidigare språket som eleven har. I tidigare studier som har gjorts har resultaten visat att elevers L1 har hjälpt dem att utveckla sitt ordförråd och grammatik i engelskundervisningen. Eftersom engelska ändå är det språk som är i centrum i

engelskundervisningen, så störs inte inläringen märkbart av att man tar hjälp av sina tidigare språk (Källkvist et al., 2017).

Källkvist et al. (2017) menar att det i situationen för engelskinläring i svensk skola inte går att stänga av sina tidigare språk, utan forskning visar istället på att elever ständigt tar hjälp av sitt L1 för att befästa kunskaper i ett nytt språk, i detta fall engelska. Det blir också framträdande när det kommer till att uttrycka sig skriftligt på engelska, då Källkvist et al. (2017) hävdar att de flerspråkiga eleverna tänker på sina tidigare språk vid kommunikation i främst skrift då de tar hjälp av dessa för att utforma tankar och idéer. Elever som är flerspråkiga har ofta problem med att anpassa sig efter ett strikt engelskt klassrum, då de har svårt för att stänga av sina tidigare språk och endast uttrycka sig på engelska i både tal och skrift då Källkvist et al. (2017) pekar på att ett sådant krav arbetar emot hjärnans logiska funktion. De nackdelar som finns med English Only-klassrum har gjort att fler och fler forskare undersökt fördelarna med ”English mainly” istället för ”English only”, då just strikta engelsktalande klassrum har haft en negativ påverkan på flerspråkiga elever på grund av de argument som tas upp ovan (Källkvist et al., 2017).

I artikeln lyfts även tidigare forskning som Källkvist (2013) gjort där hon menar på att kommunikationen på engelska förbättras när flerspråkiga elever kan använda sig av sitt tidigare språk, som ett verktyg vid inläringen av engelskan som L2. Dessa elever anses vara mer kompetenta när det kommer till att ta sig an ett nytt språk eftersom de redan har befäst strategier och har tidigare språkliga erfarenheter (Källkvist et al., 2017). De slutsatser som dras i Källkvist et al. (2017) artikel som berör forskningsresultatet kring *MultiLingual Spaces* visar på att de elever som är flerspråkiga inte stänger av sina tidigare språk när de beträder engelskundervisningen. Därför behöver man som lärare ha ett tillåtande klassrum där man ser möjligheter istället för hinder när det kommer till flerspråkighet, genom att eleverna får använda sina tidigare språk som referensram i samband med att ett nytt språk, i detta fall engelska, befästs. De nämner även att lärare i svensk skola oftast har svenska som modersmål, medan en stor del av eleverna i dagsläget är flerspråkiga och/eller har kommit till Sverige under sin skolgång. De försöker därför komma fram till om lärare arbetar aktivt med inkludering och om de värdesätter de språkkunskaper eleverna bär med sig genom att använda dessa i sin

undervisning, eller om de i störst utsträckning använder sig av English Only-klassrum (Källkvist et al., 2017).

MultiLingual Spaces arbetar också med att få svar på om inläringen av ordspråk gynnas av English Only-klassrum och hur det förhåller sig till läromedlet som idag innehåller engelsk-svenska översättningar. Det finns idag inga fastställda svar kring om flerspråkiga elever gynnas eller missgynnas av översättningar från engelska till svenska, deras tidigare språk eller båda. Eftersom det inte finns några resultat och bevis gällande hur man ska ta sig an engelska i en flerspråkig miljö, kan Källkvist et al. (2017) inte styrka detta. Samtidigt som de ändå har anekdotiska bevis som rör ämnet till följd av att de samverkat med kollegor på fältet. Fortsättningsvis vill de undersöka dessa frågor vidare, men de letar inte efter enkla svar då det är ett komplext ämne där det är svårt att fastställa klara bevis (Källkvist et al., 2017).

I Nilsson Folkes avhandling *Lived transitions: experiences of learning and inclusion among newly arrived students* (2017) problematiseras begreppet ”nyanlända” som en komplex grupp som riskerar att dölja en heterogenitet när det kommer till faktorer så som behov, bakgrunder och anledningar till migration. Sammanfattningsvis kan man förklara det genom att begreppet riskerar att sätta många elever i samma fack i skolsammanhang, endast på grund av de är nyanlända. I kategorin kan det finnas elever som är asylsökande, papperslösa, ungdomar som har kommit ensamma, barn till arbetskraftsinvandrare och så vidare, vilket utgör begreppet nyanlända som en bred term med flera underkategorier. Det som dock är gemensamt för samtliga nyanlända elever är att de inte behärskar det svenska språket. Nilsson Folke (2019) upplyser vidare om vikten av att nyanlända elever lär sig språket när de introduceras till det svenska samhället och skolan och att detta är någonting som också lärare uppger är av stor betydelse när det kommer till kommunikation och byggandet av sociala relationer med andra elever, samt utveckling av kunskaper i andra skolämnen.

Nilsson Folke (2017) förklarar i stor omfattning hur det är att vara en nyanländ elev i den svenska skolan och vilka olika processer man som elev går igenom. Det som tas upp som en grundläggande bas för det svenska utbildningssystemet är att nyanlända elever har samma rättigheter som alla andra elever. Det omfattar bland annat en

skolgång som är baserad på demokratiska principer där barnets bästa skall ligga i fokus. Ännu en grundläggande princip i skollagen och därmed också i den svenska skolan är att elever ska ges det stöd och stimulans som de behöver på en individuell nivå för att kunna utvecklas och uppnå sin högsta potential så långt det är möjligt. Extra utmanande blir skolans kompensatoriska uppdrag när det kommer till nyanlända elever då de utgör en heterogen grupp gällande deras bakgrund och behov (Nilsson Folke, 2017).

När det kommer till hur denna utmaning ska hanteras och hur undervisningen ska regleras för att kunna gynna nyanlända elevers lärande poängterar Nilsson Folke (2017) att det fram till år 2016 har varit nästan oreglerat. Skolverket har tillgodosetts med råd och rekommendationer som berör utmaningen och hur man kan gå tillväga, men Nilsson Folke (2017) menar att enskilda kommuner har arbetat med sakfrågan på sina egna sätt och att det i sin tur har utgjort en mångsidig standard bland kommunerna och skolorna.

Nilsson Folke (2017) menar på att flera forskare inom fältet berörande nyanlända elever och andraspråksinlärning hävdar att det råder en kunskapslucka gällande flerspråkighet, kopplat till skolframgång. De nyanlända elevernas låga skolresultat har tidigare kopplats till bristande svenskkunskaper och därför har man inte heller haft i åtanke andra möjliga faktorer kan vara bidragande till detta, som exempelvis socioekonomisk status i samhället eller på grund av det inte finns tillräckligt med resurser som kan tillgodose dessa brister i skolan. Vidare nämns även vikten av tidigare skolgång i hemlandet, där man ser till elevens läs- och skrivkunnighet i modersmålet. Det är därför viktigt att man skolan har en välfungerande plan gällande hur man ska ta sig an dessa elevers behov och individualisera undervisningens form. Förberedelseklasser eller separata undervisningsgrupper är att föredra enligt Nilsson Folke (2017) eftersom de elever som direkt har placerats i ordinarie undervisning har känt att de förlorat värdefull tid och har även känt sig isolerade ifrån övriga gruppen, till följd av att de inte kan svenska (Nilsson Folke, 2017).

Tidigare studier som gjorts ute på fältet har visat på att en samhörighet mellan elevers förstaspråk tillsammans med andraspråksinlärningen är betydande. Detta menar Nilsson Folke (2017) i sin tur ställer höga krav på samtliga lärare, oberoende av ämnet de undervisar i. Men genom att stödja de nyanlända eleverna genom varierad och välutvecklad undervisning där man utgår ifrån varje enskild individs behov, skapar man

förutsättningar för detta. Även Skolverket (2020) poängterar vikten av språklig kompetens hos lärare i skolan, där lärare behöver organisera sin undervisning så att det finns utrymme för språkutveckling i samtliga ämnen. Lärare bör besitta en så pass god kompetens att de med sin kunskap kan utmana sina elever trots bristande svenskkunskaper. Skolan har även i uppdrag att tillgodose sina nyanlända och/eller flerspråkiga elever med studiehandledning på sitt modersmål om behovet finns. Detta görs bäst genom att studiehandledare och ämneslärare samverkar med varandra, för att se till elevens behov i respektive ämne. Skolverket (2020) tar upp att lärare måste inkludera språklig stöttning i sin undervisning exempelvis i form av bildstöd, kroppsspråk, kopplingar till elevers tidigare erfarenheter och liknande, för att på bästa sätt möta de nyanlända eleverna och arbeta för deras utveckling. De risker som finns med att klassrumsresurserna inte justeras efter elevens behov kan leda till en svårighet gällande den fortsatta utvecklingen. För om fokus läggs på att eleven enbart ska lära sig ord och begrepp, så tappas det övergripande syftet med anpassningen vilket gör att eleven blir hämmad i sitt fortsatta lärande. Faran med detta är att undervisningen ofta läggs på en lägre nivå för de nyanlända och/eller flerspråkiga eleverna på grund av att de saknar tillräckliga svenskkunskaper och att de därför inte utmanas i sin nuvarande kunskap (Skolverket, 2020).

Artikeln *Praxis and language: Teaching newly arrived migrant children to "live well in a world worth living in"* av Kaukko och Wilkinson (2018) vilar på författarnas forskning som är gjord både i Finland och Australien kopplat till andraspråksinlärning och nyanlända elever. En uppfattning som finns gällande nyanlända elever och deras skolframgång är behovet av att de behöver lära sig språkets grunder. Detta är en förutsättning för att de både ska kunna anpassa sig till det nya samhället och för att de ska inkluderas i större samhällligt perspektiv (Kaukko & Wilkinson, 2018).

En annan uppfattning som lärare kan ha handlar om den eventuella återhämtningstid vissa nyanlända elever är i behov av, som en följd av att de upplevt traumatiska händelser tidigare. En syn som läraren då kan ha sätter elevernas välmående i fokus, vilket innebär att man som lärare tenderar att ha lägre förväntningar kopplat till dessa eleverna i undervisningssammanhang. Risken med denna syn är att man ser på sina elever som offer och tycker synd om dem, vilket kan leda till att eleverna inte utvecklas

varken kunskapsmässigt eller som individer. Intentionerna med detta synsätt brukar vara goda, men Kaukko och Wilkinson (2018) poängterar att läraren i dessa fall behöver en mer omfattande kunskap och stöttning kring hur de ska bemöta dessa elever på bästa sätt (Kaukko & Wilkinson, 2018).

Kaukko och Wilkinson (2018) hävdar att det är samhällets plikt att utveckla systemet så att det skapar möjligheter för alla medborgare oavsett deras språkliga och kulturella bakgrund. När det handlar om det finska samhället och dess skolverksamhet, menar Kaukko och Wilkinson (2018) att det som blir problematiskt oftast blir en följd av att skolan inte mäter hur väl individernas implanteras i samhället på ett socialt plan. Därför kan skolans krav skilja sig ifrån samhällets behov, då skolan tenderar att lägga största delen av sitt fokus på att mäta resultat och ser ofta inte till gruppens samanhållning och inkludering (Kaukko & Wilkinson, 2018).

Det mest effektiva sättet att lära sig engelska som L2 i Australien menar Kaukko och Wilkinson (2018) kräver att läraren visar på stor förståelse för eleverna, både som individer men även genom att man ser på deras tidigare språkerfarenhet som en förutsättning för att lära sig ett nytt språk. De lägger också stor vikt vid att man bibehåller sina höga förväntningar på alla elever oavsett skolbakgrund, då man inte ska se på de nyanlända eleverna som problematiska i förhållande till kunskapsinhämtning i klassrummet och till övriga elever. Utan Kaukko och Wilkinson (2018) poängterar just vikten av att ha en tro på alla sina elever, genom att se lösningar istället för hinder i sin undervisning (Kaukko & Wilkinson, 2018).

Sammanfattningsvis lyfter Kaukko och Wilkinson (2018) att framgången för en nyanländ elev grundar sig i kommunikationen och känslan av acceptans i sitt nya hemland. Utmaningarna som lärare ställs inför handlar om förhållandet mellan samhällets regler och värderingar i samverkan med att skolan ska ha ett multikulturellt förhållningssätt, vilket inte alltid är lätt att efterleva i praktiken. De lägger även vikt vid att de nyanlända eleverna inkluderas i den ordinarie undervisningen så snabbt som möjligt, då framgång ligger i att de ska uppnå en viss språkstandard som gör att de kan ses som jämlike sina andra elever. En slutsats som dras kring lärares förhållningssätt angående anpassningen, handlar om att de här eleverna riskerar att förlora en del av sig

själva och sin identitet om vikten hela tiden läggs på deras behov av att förändra sig för att passa in. Detta tillvägagångssätt leder inte till direkt framgång på vare sig ett individuellt plan eller ett kunskapsmässigt plan, utan det leder snarare till en osäkerhet hos eleven. Återigen saknas dock belägg för att kunna dra en slutsats kring hur man ska gå tillväga för att främja lärande hos nyanlända elever, men Kaukko och Wilkinson (2018) vill trots detta uppmana alla lärare som arbetar med dessa elever att kontinuerligt granska och reflektera över sitt synsätt och sina strategier. Både kopplat till elevernas utbildning, men även när det gäller de krav som ställs på medborgarna ur ett samhällligt perspektiv (Kaukko & Wilkinson, 2018).

3. Metod

3.1. Forskningsstrategi

Valet av en kvalitativ forskningsstrategi grundar sig i att vi vill få en djupgående förståelse för lärarnas olika strategier, erfarenheter och tankar när det kommer till undervisning kopplat till arbete med nyanlända elever i ämnet engelska. Detta ligger även till grund för valet av intervjumetoden i vår studie. Till en början var det tänkt att vi även skulle komplettera vår intervjustudie med att göra klassrumsobservationer, men omständigheter i form av tidsbrist har gjort att de observationer vi tänkte genomföra inte har gjorts. Men vi menar inte att detta har medfört en övergripande förändring av vår studie, då denna typ av observation enbart var tänkt i mindre skala. Anledningen till att vi tycker att det lämpar sig bättre att utföra en mindre studie istället för en mer omfattande statistisk studie är för att den har möjlighet att bli mer djupgående ifall vi håller den småskalig. Genom intervjuer med lärare har vi fått ta del av vad de har för synsätt och vilka strategier de tar sig an i sin undervisning. Vårt fokus ligger på elever i mellanstadiet, det vill säga elever som är 9-13 år gamla, då det är denna åldersgrupp som vår utbildning omfattar.

3.2. Urval

För att få variation och djup i vår undersökning har vi valt att intervjua lärare med varierad kunskapsbredd i årskurserna 4-6. Vi har främst valt att utgå ifrån att de ska vara behöriga och/eller ha undervisat i ämnet engelska. Denna bredd har vi fått genom intervjuer med fem stycken lärare från två olika kommuner. Vi var i kontakt med åtta lärare, men vi fick enbart till fem intervjuer. Det som gjorde att vi inte genomförde alla åtta intervjuerna var till stor del på grund av den tidsbrist vi haft vid genomförandet av den empiriska studien, så om vi hade gjort om studien hade det varit önskvärt om vi kunde bredda studien genom att göra fler intervjuer. I det urval vi har så har det bland annat ingått SVA-lärare och förstelärare med olika lång erfarenhet inom fältet. När det kommer till kvalitativ forskning, utgår vår studie ifrån ett målinriktat urval. Med det menas att vi strategiskt har valt den metod och urval som vi anser stämmer överens med vår forskningsfråga och vårt syfte. I vår studie behöver intervjuerna uppfylla

vissa krav för att kunna delta i studien, det vill säga att de är eller har varit verksamma inom årskurs 4-6 och har undervisat i ämnet engelska.

3.3. Metodkritik

Eftersom metoden som vi har valt är en kvalitativ metod som handlar om människors uppfattningar och attityder kan det vara svårt att i vissa situationer avgöra om det vi undersöker verkligen är det vi avser att undersöka. I vår intervjustudie har vi följt en strukturerad modell där vi formulerat frågorna i förväg, vilket innebär att vi som gör själva undersökningen har ett kontrollerat förhållningssätt kopplat till frågorna där det ges väldigt lite utrymme för att ställa följdfrågor (Denscombe, 2018).

I efterhand har vi fått klarhet i att den valda intervjumetoden har varit begränsad i den mån att vi inte erbjudit informanterna flexibilitet, där de getts möjlighet att reflektera och kommentera sitt innehåll. Det hade därför varit önskvärt om vår intervjumetod exempelvis hade varit semistrukturerad istället, då detta hade kunnat leda till mer utvecklade svar genom att vi ställde följdfrågor. Men avsaknad av erfarenhet i kombination med tidsbrist gjorde att vi inte förmådde lämna denna metod under intervjusituationen. Följden av detta är att både avsnitt 4 och 5 i vår studie kan anses begränsad, vilket även påverkar vår slutsats. Om vi hade fått chans att göra om denna undersökning hade vi beaktat betydelsen av att ställa följdfrågor, vilket i sin tur hade kunnat leda till mer utvecklande svar och en större diskussion av frågornas innebörd. En kombination av enkäter och intervjuer hade också kunnat öka bredden i vår studie, men tidsbristen blev återigen orsaken till valet av metod. Den strukturerade intervjun som vi genomförde ligger nära den kvantitativa metoden, vilket gör att vi nu i efterhand inser att vi hade kunnat be våra informanter besvara en enkät istället då de utfall vi fick inte var lika personliga och breda som avsåg att de skulle bli.

I vår studie försökte vi ställa tydliga och preciserade frågor, för att vi i så hög grad som möjligt skulle kunna få svar på det vi var ute efter. De brister vi ser kopplat till intervjufrågorna berör främst definitionen av vad tillgänglighet är kopplat till denna undersökning, då det hade varit lämpligt att informera deltagarna om detta begrepp i samband med intervjun. Språkligt stöd var också ett begrepp som gav utrymme för missuppfattning, då vi inte specificerade dess definition kopplat till den här studien.

Eftersom den undersökning vi gjort är en fallstudie med fem deltagare, kan man inte riktigt prata om reliabilitet. Men vi är inte ute efter att generalisera resultatet av vår studie, utan den kan istället visa på några individuella synsätt och strategier som finns ute på fältet. Vi är medvetna om att vi har ett begränsat urval av deltagare, därav kan de inte stå för en övergripande syn som skulle gälla för alla lärare. Vi försöker därför inte att generalisera, då vi förstår att detta är omöjligt i en så pass begränsad undersökning. Denna visar istället på några exempel kring hur det kan se ut i de svenska skolorna och vilken syn lärare kan ha på det berörda området.

3.4. Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2002) har publicerat riktlinjer som syftar till att skydda den enskilda individen som medverkar i en studie och då bör informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet följas. Informationskravet handlar om att vi som är ansvariga för studien ska informera deltagarna om forskningens syfte och samtyckeskravet handlar om att den person som deltar ska ha gått med på att delta i studien. På grund av dessa krav har vi utformat ett avtal som de lärare som vi intervjuat har skrivit på innan intervjuernas start, där de fick information om forskningen som vi bedriver och där de godkände sitt deltagande i forskningssyfte. Vi har även valt att spela in intervjuerna i syfte att dokumentationen ska ske på bästa sätt. Därför blev deltagarna även informerade om att dessa inspelningar endast gjordes i forskningssyfte. Detta innebär att det inte är någon annan än vi, som genomför studien, som har tillgång till inspelningarna.

Konfidentialitetskravet handlar om att deltagarna i studien ska ges största möjliga konfidentialitet och att personliga uppgifter ska tas hänsyn till. Detta är något som vi i vår undersökning har säkerställt genom att se till att alla våra deltagare förblir anonyma och istället blir tilldelade förkortningar som förtydligas i avsnitt 4, för att läsaren ska kunna skilja mellan olika deltagare. Det fjärde och sista kravet är nyttjandekravet som innebär att uppgifter om individerna som deltar i studien endast får användas för forskningsändamål och inget annat syfte.

För att säkerställa att alla dessa krav följs har vi, som tidigare nämnt, utformat ett avtal med dem där de fått ta del av all information om studien som vi gör, syftet med den och

deras rättigheter som baseras på de olika ovannämnda kraven. För att lärarna ska kunna vara med i vår undersökning är det därför främst viktigt för oss att avtalet är underskrivet av de som avser att delta i syfte att vi ska kunna vara säkra på att alla deltagare har tagit del av samma information om vår studie och hantering av deras personuppgifter. Vetenskapsrådet (2002) uppmanar till detta, då de ställer krav i form av att de deltagare som medverkar i en undersökning ska ges möjlighet, liksom de vi nämner ovan, att både kunna kommentera sitt innehåll samt att dra sig ur när de vill utan att detta får negativa konsekvenser. Detta innebär dock inte att forskaren behöver förstöra redan inhämtat material, utan det beror på vilken överenskommelse deltagaren har haft med forskaren sedan tidigare, exempelvis genom en form av avtal.

4. Resultat och analys

I vår undersökning har vi intervjuat fem stycken lärare och vi har följt de etiska principerna (se bilaga 7.1.) som bland annat syftar till att aidentifiera och skydda deltagarna. I vår studie kommer vi således benämna dessa deltagare enligt följande:

Intervjuperson 1 = I1

Intervjuperson 2 = I2

Intervjuperson 3 = I3

Intervjuperson 4 = I4

Intervjuperson 5 = I5

Intervjuerna inleddes med ett kort samtal gällande behörighet och erfarenhet av yrket. Deras gemensamma utgångspunkt var ämnet engelska som alla våra deltagare undervisar i för tillfället, men det som skiljde I3 (se bilaga 7.5.) ifrån de andra var att hen inte har ämnesbehörighet i själva ämnet engelska.

Första frågan var hur lärarna bedriver sin engelskundervisning generellt, vilket genererade ganska breda och spridda svar. Men det som ändå förenade deras svar var att alla fem utgår ifrån läromedel i sin undervisning, i både mindre och större utsträckning. Ett läromedel som nämndes vid upprepande tillfällen är *Magic*. Vid sidan av det läromedel som används i undervisningen så nämndes bland annat Chromebooks som ett fungerande undervisningsverktyg och i övrigt nämndes också muntliga övningar som återkommande moment i undervisningen. I2 (se bilaga 7.4.) nämner muntliga uppvärmningar som ett sätt att få eleverna att komma in i engelskan och skifta från det svenska språket.

Den andra frågan vi ställde rörde lärarnas erfarenhet av nyanlända elever i deras undervisning. De lärare som utmärker sig i denna fråga är främst I1 (se bilaga 7.3.) och I5 (se bilaga 7.7.), som visar på en stor erfarenhet av just arbete med dessa elever. I1 har tidigare varit speciallärare på en skola där alla elever har svenska som andraspråk, med en stor andel nyanlända. I5 har en liknande erfarenhet, då hen har arbetat länge på skolor där många elever har varit nyanlända. I2 och I4 (se bilaga 7.6.) har genom sina år

haft en del nyanlända elever, integrerade i heterogena klassrumssituationer, vilket innebär att ingen särskild undervisningsgrupp varit aktuell. I3 å andra sidan skiljer sig mycket från de andra deltagarna i denna fråga, då hen har minst erfarenhet av nyanlända elever eftersom hen arbetar på en skola där förekomsten av nyanlända elever är minimal.

Vår tredje intervjufråga knyter an till nyanlända elever och deras engelskkunskaper, där vårt syfte var att ta reda på lärarens syn på elevernas faktiska kunskap och om de ser en betydande skillnad beroende på om de är nyanlända eller inte. Även här skiljde sig deras svar åt och de blev nästan uppdelade i två olika läger, då några deltagare hävdade att nyanlända elever generellt sett är duktiga och har mycket kunskap med sig medan den andra delen menar på att deras kunskap nästan är obefintlig. Om vi återigen jämför I1 och I5, som har mycket erfarenhet av nyanlända elever, blir det relevant att analysera hur deras svar skiljer sig åt markant i denna fråga då I1 ändå anser att dessa elever överlag brukar ha ett stort ordförråd och vara starka i engelska medan I5 hävdar att dessa elever brukar ha nästintill obefintliga kunskaper inom ämnet.

Vi lyfter även frågan om hur lärarna förmedlar ords betydelse till nyanlända elever som även tenderar att ha svaga svenskkunskaper. Vid denna fråga var det främst I3 som skiljde sig ifrån de andra, då hen inte gjorde några direkta skillnader på eleverna. De andra fyra lärarna hade specifika strategier, i form av exempelvis bildstöd eller andra digitala verktyg. Lärare I2 nämner även en specifik strategi som enligt hen är fungerande i undervisningssammanhang. Eftersom de nyanlända eleverna i I2s klass främst har arabiska som modersmål så har hen utformat en strategi gällande hur ords betydelse förmedlas, nämligen genom en gloslista för varje kapitel som de går igenom med en spalt på svenska, en på engelska och en på arabiska. Detta utgör därför ett extra språkligt stöd för de elever med bristande kunskaper, vilket även leder in oss på vår nästkommande fråga som berör om dessa elever i övrigt erbjuds extra språklig stöttning. Det som vi dock kan utläsa utifrån intervjuerna var att denna fråga inte uppfattades som vi avsåg då de flesta deltagarna, utom I2, menade på att dessa elever inte hade tillgång till språklig stöttning. Detta blir felaktigt eftersom deltagarna i föregående fråga påvisade att de exempelvis förmedlar ords betydelse med hjälp av olika strategier. De deltagare som svarade att dessa elever inte hade extra språkligt stöd fokuserade istället

på att eleverna saknade resurslärare i just ämnet engelska och att de därför inte fick något språkligt stöd i form av individuell stöttning av en lärare som kan fokusera på bara dem.

Om man tittar på frågorna som berör tillgänglighet och på hur engelskämnet prioriteras så kan det sammanfattas genom att ämnet engelska nämns som det kärnämne som blir lägst prioriterat. I1 nämner att eleverna är inkluderade i ordinarie undervisningssammanhang, men att det råder en resursbrist som ställer krav på undervisningsformen och dess kvalitet. Tydlighet och struktur nämns som två återkommande faktorer som bidrar till god undervisning. I2 menar också att eleverna är inkluderade och att de får stöd utifrån sitt modersmål, men håller med I1 angående tidsbristen då det i nuvarande undervisningsform inte finns utrymme för att förbereda de nyanlända eleverna för nästkommande lektionstillfällen vilket hen tänker hade gynnat deras inläring. I3 anser att ämnet är tillräckligt prioriterat då hen understryker att nyanlända elever ska ha engelska på samma vis som andra elever, skillnaderna ligger istället i att de får ett anpassat material. I4 och I5 svarar på ett liknande vis angående tillgängligheten, då de anser att en särskild undervisningsgrupp med hjälp av resurs skapar bäst förutsättningar och resultat gällande dessa elevers inläring utifrån deras erfarenheter. Problematiken ligger i bristen på att få tag på resurser vilket gör det svårt att ordna en särskild undervisningsgrupp. Samtidigt pekar I5 på att vikten bör ligga vid att man som lärare har höga och välanpassade mål för respektive elev.

I vår intervju ställde vi även en fråga gällande hur lärare arbetar och vilka strategier de har för att nyanlända elever ska nå målen i engelska. Deras gemensamma standpunkt gällande denna fråga är att dessa elever får uppgifter som är anpassade efter deras egen kunskapsnivå, det vill säga, uppgifterna individualiseras efter elevernas behov. Med det sagt ska de inte få uppgifter som är enklare på grund av att de har bristande svenskkunskaper, utan de ska med hjälp av sina tidigare språk tillägnas uppgifter som utmanar deras kunskapsnivå på ett meningsfullt sätt. De lägger även stor vikt vid att försöka väcka elevernas intresse, genom att anpassa materialet efter vad som är relevant för eleverna att kunna. I5 arbetar med delmål tillsammans med sina elever, då hen belyser progression snarare än prestation. Målen ska därför vara rimliga och möjliga att uppnå, så att de därefter kan höjas succesivt. Eleverna ska få känna att de har möjlighet

att lyckas.

Slutligen lyfte vi frågan som berör utrymmet för språklig aktivitet. Den mest framträdande faktorn som nämndes av samtliga deltagare handlar om trygghet, i form av ett gott och tillåtande klassrumsklimat. I2 nämner bland annat att eleverna kan vara resurser till varandra om rätt förutsättningar ges och för att de ska kunna vara resurser till varandra, nämner hen vikten av att man ger uppgifter som inte går att fuska på. Det vill säga, uppgifterna ska inte ge upphov till att eleverna ska kunna åka snålskjuts på varandra. Samtidigt belyser I2 att det även är viktigt att ha uppgifter som gör att eleverna faktiskt kan bli språkligt aktiva och då anser hen att olika typer av uppvärmningsövningar är bra. I4 arbetar mycket med positiv förstärkning tillsammans med sina elever, där hen hela tiden uppmanar eleverna till att vara verbala trots att språkriktigheten inte alltid är uppnådd. I5 poängterar att det är viktigt att utmana eleverna, samtidigt som man inte ska sätta dem i en obehaglig situation. Därför lägger hen stor vikt vid att en mindre undervisningsgrupp skulle vara bra att tillgå, men detta i sin tur kräver en resurs vilket kan vara problematiskt. Om man tittar på hur I1 besvarat frågan, menar hen också på att vi bör ge utrymme för reflektion i vår undervisning. Enligt hens erfarenhet är det lätt att man hamnar i ett mönster där man hela tiden kräver snabba svar av sina elever, därför förtydligar I1 att vi ska låta inlärningsprocessen bli just en process och inte bara förväntningar.

Sammanfattningsvis kan vi se ett mönster gällande användandet av fysiska läromedel som det centrala i deras engelskundervisning, även om de olika lärarna använder sig av böckerna olika mycket. En annan koppling man kan dra är att en resurslärare i engelskundervisningen anses vara att föredra, då det hade varit ett hjälpmedel för eleverna och då speciellt för de nyanlända.

5. Diskussion och slutsats

Vår studie grundar sig i frågeställningen ”*Vad har engelsklärare för synsätt och strategier för att skapa tillgänglig undervisning för nyanlända elever?*” och genom ovanstående resultat och analys har vi kommit fram till en slutsats som knyter an till vår frågeställning. Något som är viktigt att belysa är att samtliga deltagare har olika lång erfarenhet av läraryrket och även varierad erfarenhet av nyanlända elever. En annan viktig aspekt att klargöra är att de elever som de mött är enskilda individer, som enligt oss inte går att placera i ett gemensamt fack enbart på grund av att de är nyanlända i Sverige. Därför är det viktigt att svaren inte generaliseras, utan det handlar om personliga synsätt som dessa deltagare har.

Enligt Vygotskij (1934) utvecklas barn socialt, språkligt och intellektuellt i samband med omvärlden i en ständigt pågående process, vilket innebär att det inte finns en rätt väg att gå när det gäller språkinläring i klassrummet. Precis som Ellis (1985) nämner i sin forskning är både personlighet och inlärningsstil faktorer som påverkar elevens språkinläring, vilket gör det än mer angeläget att läraren alltid utgår ifrån den enskilda individen. På samma sätt hävdar Skolverket att det ligger i läraruppdraget att alltid utgå ifrån respektive elevs behov och förkunskaper, då det i sin tur skapar förutsättningar för att varje individ ska ges möjlighet att finna sin unika egenart och tillhörighet (Skolverket, 2018). Processen till inläring kan se olika ut och detta är även något vi kan knyta an till våra intervjudeltagare, då de visar på en bredd i engelskundervisningen. När det kommer till Vygotskij och ZPD poängteras vikten av att man förenar elevernas erfarenhet och synsätt på världen med det som ska läras ut i skolan.

När det kommer till lärares erfarenhet av nyanlända elever kan vi återigen knyta an till vår övergripande frågeställning, då det enligt vår uppfattning är betydande att man som lärare har utformade strategier för att man på ett välfungerande sätt ska kunna ta sig an de här eleverna. Det vi fann i undersökningen var att de lärare som besitter mer erfarenhet av arbete med nyanlända elever hade utvecklat mer specifika strategier genom att de på ett mer precist sätt kunde redogöra för hur de arbetar, vilka hjälpmedel de använder sig av samt vad som är mest viktigt att ha i åtanke. De lärare som istället besatt en mindre erfarenhet gällande nyanlända elever hade som strategi att lägga mer

fokus på att individualisera uppgifterna i undervisningen för alla elever då de inte har fått erfara elever som brister kunskapsmässigt till följd av att de just är nyanlända. Man kan därmed se en koppling mellan erfarenhet och strategier som man har utvecklat, då den mer oerfarna läraren tenderar att ha svårare att belysa och förklara sina strategier för att nå sina elever.

En stor del av våra intervjudeltagare nämnde betydelsen av tillgång till resurser, som ett redskap för ökad kunskapsinläring bland nyanlända elever. Små undervisningsgrupper nämns vid upprepade tillfällen som det starkaste alternativet för nyanlända elever att bli språkligt aktiva och få mer stöd i sin inläring av engelska. Detta i sig utgör en problematik på grund av att det inte alltid finns resurser att tillgå och mycket skiljer sig från skola till skola hur man väljer att organisera arbetet. Två av deltagarna nämnde å andra sidan att på grund av att de arbetar i så kallat trelärarsystem finns det alltid en extra lärare som kan vara ansvarig för den särskilda undervisningen för nyanlända elever och detta var något som utmärkte sig för deras arbetssätt. Kopplat till vår frågeställning blir det således diskutabelt om tillgängligheten är beroende av tillgången till resurs i klassrummet, men återigen anser vi att det är viktigt att belysa att detta handlar om deltagarnas egna erfarenheter och därför kan vi inte generalisera denna slutsats.

Vidare är tidsbrist en upprepade svårighet bland lärarna som deltog i studien. De flesta deltagarna förklarar att de gärna hade velat få mer tid till att exempelvis förbereda de nyanlända eleverna inför nästkommande lektioner och på sådant sätt stödja de mer i sin utvecklingsprocess. Enligt vår uppfattning är detta ett allmänt problem som lärare upplever på mellanstadiet oberoende av vilket ämne det gäller då man har begränsat utrymme att tillgå inom varje ämne. Detta är också något som kan knytas an till tillgängligheten i klassrummet då deltagarna bland annat anser att de hade velat ha mer tid till reflektion och analys av språket och att tiden ibland inte räcker till.

Användandet av läromedel och välanpassat material förklarades av våra deltagare som högst viktigt när man pratar om strategier. Samtliga deltagare använder sig av läromedel som grund i sina lektioner, men de var angelägna om att detta mer skulle ses som ett hjälpmedel i undervisningen och att den får anpassas efter intresse och relevans för

eleverna. När det kommer till arbete med nyanlända elever omtalades det att det är viktigt att anpassa materialet och uppgifterna för att möta deras behov. Exempelvis kan detta ske genom ordlistor på deras modersmål samt uppgifter på anpassad nivå. Utifrån deltagarnas resonemang blir vår uppfattning således att vår undervisning måste anpassas efter de nyanlända elevernas nivå för att den ska bli så tillgänglig som möjligt.

Materialet som de tar del av behöver därför anpassas för att möta dem.

I artikeln av Källkvist et al. (2017) diskuteras engelskundervisningen och huruvida användandet av English Only-klassrum gynnar nyanlända elever eller inte. Om man ser till I2 så använder hen sig av English Only-klassrum i sin engelskundervisning, där hen föredrar att eleverna endast pratar engelska. Källkvist et al. (2017) lyfter att English Only-klassrum är något som det forskas mycket kring, då det i nuläget inte finns belägg för att denna undervisningsform skulle vara mest gynnsam för nyanlända elever. Men om man ser till I2s användning av ordlistor där orden har översatts till elevernas tidigare språk, så menar Källkvist et al. (2017) att detta är gynnsamt då studier visar på att kopplingen till elevernas tidigare språk hjälper eleverna att utveckla ordförrådet i L2.

En av deltagarna arbetar mycket med delmål, för att eleverna succesivt ska kunna komma närmare till att få ett godkänt betyg i årskurs 6. Om eleverna brister i sina grundläggande engelskkunskaper behöver de därför först bygga upp en grund i språket och därefter bör nivån höjas. Arbetet kring delmål handlar om att göra det möjligt för de nyanlända eleverna att utvecklas och att stegvis utmanas. Här kan vi också nämna elevens motivation som en faktor till utveckling, då det bland annat nämns att eleverna i fråga oftast har en större vilja att utvecklas och lära sig nya saker och därför är det viktigt att man bibehåller denna gnista. Därför är det återigen viktigt att belysa vikten av att man ger dessa elever rimliga delmål som känns uppnåbara med hjälp av rätt anpassningar.

Slutligen kan vi konstatera att det inte är lika svart eller vitt som man kan tro vid första anblick. Det man behöver ta hänsyn till är att både lärare som deltog i studien och de elever som de har haft är enskilda individer och att det är viktigt att inte övergeneralisera sakfrågan. För att återkoppla till vår frågeställning gällande hur tillgänglig undervisning skapas för nyanlända elever så skiljer det sig åt. Dessa

skillnader kan bero på flera orsaker, bland annat elevers tidigare engelskkunskaper, de resurser som finns att tillgå, material som finns tillgängligt och digitala hjälpmedel som eleverna kan ta del av. Lärares syn på ämnet blir därför anpassad efter dessa förutsättningar. En annan slutsats vi kan dra är att ämnet engelska inte är ett lika högt prioriterat ämne i skolan som resterande kärnämnen. Trots att det är ett kärnämne läggs mer vikt vid att eleverna ska lära sig svenska. En annan sak som lyfts av I5 är att Skolverket har gjort satsningar i både ämnet svenska och matematik för att lärare ska utöka sin ämneskompetens, men inget sådant lyft har gjorts i ämnet engelska, vilket kan ifrågasättas eftersom det faktiskt är ett av de tre kärnämnen.

Om man återkopplar till Svartvik (1999) och hans forskning framgår det att svenskämnet har en större betydelse för elever i Sverige än ämnet engelska, till följd av att det svenska språket ses som en förutsättning för att man ska fungera i det svenska samhället. Det engelska språket har i dagens svenska samhälle inte lika stor funktion och avgörande roll, vilket också har visat sig i skolvärlden där inläringen av svenska språket prioriteras högre än engelska för nyanlända elever. Även Kaukko och Wilkinson (2018) förklarar vikten av att de nyanlända eleverna lär sig språket i det land de kommer till och att lärarna ska vara behjälpliga när det kommer till att förstå landets normer och värderingar, eftersom att det är en viktig del i anpassningen till samhället.

Vår förhoppning är att det i framtiden kommer finnas mer forskning som berör nyanlända elever i Sverige och deras engelskinläring på liknande sätt som det finns forskning gällande svenskinläring för nyanlända.

6. Referenser

- Denscombe (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ellis (1985). *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford: University Press.
- Kaukko & Wilkinson (2018). *Praxis and language: Teaching newly arrived migrant children to “live well in a world worth living in”*. Australien: Monash University. Hämtat: 2020-02-23 från: <https://research.monash.edu/en/publications/praxis-and-language-teaching-newly-arrived-migrant-children-to-li>
- Källkvist (2013). *Languaging in translation tasks used in a university setting: particular potential for student agency?* The Modern Language Journal 97, 1-17. Hämtat: 2020-02-20 från: <http://lup.lub.lu.se/record/2175438>
- Källkvist, Gyllstad, Sandlund & Sundqvist (2017). *English Only in Multilingual Classrooms?* LMS: Lingua, (4): 27-31. Hämtat: 2020-02-20 från: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1193616/FULLTEXT01.pdf>
- Lundahl (2012). *Engelsk språkdidaktik: texter, kommunikation, språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lundberg (2016). *De första årens engelska: förskoleklass till åk 6*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Mourad (2004). *Elever med annat modersmål än svenska och engelska*. Malmö högskola. Hämtat: 2019-02-18 från: <http://dspace.mah.se:8080/bitstream/handle/2043/1624/Examensarbete.pdf?sequence=1>

- Nilsson Folke (2017). *Lived transitions: experiences of learning and inclusion among newly arrived students*. Stockholm University. Hämtat: 2020-02-20 från: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1052228/FULLTEXT01.pdf>

- Regeringskansliet (2014). *Regeringens proposition 2014/15:45: Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång*. Stockholm. Hämtat: 2019-03-13 från: <https://www.regeringen.se/contentassets/493eacd6499d4701855e4bcfd0c5dfcd/utbildning-for-nyanlanda-elever--mottagande-och-skolgang-prop.-20141545>

- Salameh (2012). *Flerspråkighet i skolan: språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur & Kultur.

- Skolverket (2018). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2018*. Femte upplagan. Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3975>

- Skolverket (2020). *Undervisa nyanlända elever*. Hämtat 2020-02-23 från: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/undervisa-nyanlanda-elever>

- Skolverket (2011a). *Utbildningsresultat, Riksnivå*. Hämtat 2019-02-19 från: http://www.skolverket.se/2.3894/publicerat/2.5006?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2509

- Specialpedagogiska skolmyndigheten (2014). *Tillgänglig utbildning*. Härnösand: SPSM. Hämtat: 2020-02-23 från: <https://www.spsm.se/stod/tillganglighet-delaktighet-och-inkludering/tillganglighet/>

- Svartvik (1999). *Engelska: öspråk, världsspråk, trendspråk*. Falun: AiT.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtat 2019-02-19 från:
<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>
- Vygotskij (1934). *Tänkande och språk: översatt 1999*. Göteborg: Daidalos AB.

7. Bilagor

7.1. Formulär till intervjustudie

Tack för att du vill ställa upp som informant i vår kvalitativa studie, som kommer bli en del i vårt examensarbete mot arbete i årskurs 4-6. Vi vill med detta intyg informera dig om att hela intervjun är helt frivillig och att du har rätt att avbryta när du vill. Din medverkan kommer vara avidentifierad i vårt slutgiltiga resultat av arbetet och du har även rättigheter som innefattar att du kan be oss plocka bort hela eller också delar av materialet vi spelar in.

Du kommer dessutom erbjudas att ta del av vårt resultat om så önskas, då vi inte kommer publicera någon information utan ditt fullständiga godkännande.

Denna intervju kommer dokumenteras i form av ljudupptagning samt genom skriftliga anteckningar.

Vid övriga frågor ber vi dig kontakta Högskolan Kristianstad.

Namn:

Datum:

7.2. Intervjufrågor

Kort presentation av intervjuperson (sett till behörighet och erfarenhet inom läraryrket)

1. Hur bedriver du din engelskundervisning generellt?
2. I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?
3. Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning?
(Jämför gärna med de elever som har svenska som modersmål)
4. Hur förmedlar du ords betydelse till nyanlända elever?
5. Är det vanligt att dessa elever får extra språkligt stöd generellt?
6. Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har/har haft? Har/har de haft engelska?
7. Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?
8. Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i (med fokus på nyanlända elever)
9. På vilket sätt arbetar du/vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?
10. Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?
11. Hur ser du på det här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen?

7.3. Intervju 1

Transkribering av intervju person 1., den 26.11 2019, Hässleholms kommun.

Examensarbete mot arbete i grundskolans årskurs 4-6., Högskolan Kristianstad.

I1 = Intervjuperson 1

MM = Matilda Molin

MM: Jag tänkte börja med att fråga hur din behörighet ser ut?

I1: Jag är behörig i årskurs 4-6 i ämnena svenska, matematik, engelska, samtliga No-ämnen och samtliga So-ämnen.

MM: Hur länge har du arbetat?

I1: Nu har jag arbetat i 2,5 år.

MM: Hur bedriver du din engelskundervisning generellt?

I1: I nuläget utgår vi ifrån ett material som heter Magic. Jag följer inte boken från pärm till pärm, utan ser den mest som inspirationskälla där jag väljer ut aktuella kapitel som är elevnära. Vi arbetar med ungefär ett kapitel under två veckor. Där en lektion berör texten och några få uppgifter ifrån Magic workbook. Vi är just nu i ett skifte, då skolan precis har fått Chromebooks. Innan jobbade jag på en digital skola. Även där fanns läromedel, men vi utgick mest ifrån det digitala men just nu är vi i ett mellanläge så därför arbetar vi en del med läromedel som vi kombinerar med digitala verktyg. Vi försöker även få in grammatik och en del prat-övningar.

MM: I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?

I1: Under mina första två år arbetade jag enbart med nyanlända eller inte enbart med nyanlända utan med elever som har svenska som andraspråk, det är ju en liten skillnad. Varav jag alltid undervisade nyanlända elever i mindre eller större grupp och nu idag

också, sen ett halvår tillbaks, undervisar jag i svenska som andraspråk och har även två nyanlända elever i klassen.

MM: Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning? Jämför då gärna med de elever som har svenska som modersmål.

I1: Nyanlända, då tänker jag de som har varit i Sverige i fyra år eller mindre. Det är jätte olika. Men generellt sett har de med sig mycket kunskap, men det beror såklart på tidigare skolgång också då de elever som inte har skola med sig såklart brister i sin kunskap. De som gått i skola innan eller som har fått ta ett visst ansvar har mer engelska med sig, då de fått den längs vägen. Men många har med sig mycket och då framförallt om de har gått i skola tidigare.

MM: Hur förmedlar du ords betydelse till nyanlända elever?

I1: Mycket med hjälp av bilder och mycket språkutvecklande genom att man hela tiden bearbetar ord och det är både i svenska och engelska. Där skiljer det sig inte så mycket åt, utan det är en metod jag använder och även i fler ämnen. Där vi först utgår ifrån deras eget språk, sen i både svenska och i engelska. Det blir broar över där.

MM: Är det vanligt att dessa elever får extra språkligt stöd generellt?

I1: Generellt sett nej, vid enstaka tillfällen har jag språkstödjare men generellt sett nej. Inte under engelsklektionerna.

MM: Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har, eller har haft? Har de eller har de haft engelska?

I1: Eftersom engelskan tillhör ett kärnämne, så är min upplevelse att fokus ligger på svenska, engelska och matematik. Men av de tre så kanske engelskan ändå blir lägst prioriterad, då man ska prioritera annat men det är ändå ett prioriterat ämne skulle jag vilja säga.

MM: Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?

I1: Nej, de är inkluderade. På tidigare skola var de också inkluderade, men vid enstaka tillfällen jobbade jag med eleverna enskilt eller i mindre grupp eftersom jag mer hade en speciallärartjänst där.

MM: Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i med fokus på nyanlända elever.

I1: Där försöker jag inte göra det alltför annorlunda då jag tror jättemycket på struktur och tydlighet och det är något som sträcker sig över alla ämnen så att eleverna blir trygga i det. Skulle jag ändra metoder och strukturer hade det blivit ytterligare ett moment för eleverna som gör att det blir oroligt. Så jag ändrar inget drastiskt, men det är såklart annorlunda på så vis att de ska lära sig ett nytt språk. Men alltid väldigt tydligt med vad som gäller och själva arbetsgången då jag är väldigt mycket för just tydlighet. Och just som jag sa med nya ord, är att även om vi möter dem i svenska så använder vi även vårt modersmål så vi både kan översätta det till det och till engelska och där vi även ser om vi kan översätta till andra språk. Så eleverna känner alltid igen strukturerna i undervisningen, eftersom de är genomgående i alla ämnen. Samma där med mycket bilder och digitala verktyg. Eftersom eleverna har Chromebooks blir det ännu en struktur, som är återkommande i alla ämnen för att skapa en trygghet för dem.

MM: På vilket sätt arbetar du och vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?

I1: Det är jättesvårt att generalisera dem för det är så olika. Precis som du kan ha svårigheter, så kan de vara svårt att få syn på om man har olika språk. Just nu har jag en årskurs 4 så det är svårt att säga så tidigt i min undervisning, men det som är viktigast för mig är att det man lär sig i engelska ska vara användbart för eleverna och betydelsefullt. Man ska inte bara lära sig för att man ska. Jag tycker visst det är bra att ha veckans ord i engelska, men vikten bör i så fall ligga i hur de används och hur de

återkommer i undervisningen. De ska själva kunna få syn på hur de kan använda orden. Idag har barnen överlag ett bra ordförråd, då de möter mycket engelska i sina Chromebooks varje dag. Därför är det viktigt att jag förmedlar aktuell undervisning och inte bara undervisning för undervisningens skull. Då gör man eleverna motiverade som i sin tur gör att de når målen.

MM: Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?

I1: Det är svårt för om du kommer du som helt ny, så blir du inte språkligt aktiv. I alla fall inte utifrån den erfarenhet jag har. Utan det handlar om tid, trygghet och om klassrumsklimatet då dessa är variabler som spelar in. Jag hade önskat att man hade mer tid, då man alltid har tidspressen i åtanke. Man vill mer än vad man har utrymme för, då man hade velat ha möjlighet att både hinna reflektera och även analysera över språket. De förmågorna är jag själv dålig på att ta mig tid till att fundera över. Men de kanske hade kunnat leda till att man fick eleverna mer språkligt aktiva. Att man sänker tempot och ger mer tid till reflektion, istället för de snabba svaren. Det är inte för en själv man ska göra det.

MM: Hur ser du på de här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen?

I1: Undervisningen är tillgänglig, det tycker jag men sen är det ju mycket vad man gör av tiden själv. Att jobba mer ämnesövergripande hade man ju kunnat göra eftersom man själv styr, så man inte fastnar för mycket i schemat. Men just tillgängligheten finns där, men det beror ju på hur man själv använder den. Tillgängligheten har ju eleverna också med hjälp av digitaliseringen, den är enklare att nå på något vis. Men jag upplever ändå att många har med sig väldigt mycket. Men man har de timmarna man har att arbeta efter.

7.4. Intervju 2

Transkribering av intervju person 2., den 26.11 2019, Eslövs kommun. Examensarbete mot arbete i grundskolans årskurs 4-6., Högskolan Kristianstad.

I2 = Intervjuperson 2

IK = Ivana Kondic

IK: Hur ser din behörighet ut?

I2: Jag är behörig i alla ämnen upp till årskurs 7, och jag är förstelärare också.

IK: Hur länge har du arbetat?

I2: I 15 år.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning generellt?

I2: Generellt så jobbar jag mycket med det muntliga, börjar varje lektion med en warm up och det är olika warm ups varje lektion. För att barnen ska växla från svenska till engelska och då kan det till exempel handla om att barnen ska prata utifrån en bild i några minuter. Nu är det mycket "Simon says" som de tycker är jätteroligt i årskurs 4 och sedan pratar jag alltid engelska under mina lektioner och översätter när jag behöver. Jag försöker ändå prata så mycket engelska jag kan där jag är tydlig med mitt kroppsspråk. Sen jobbar vi utifrån texter och bilder, de har läxa varje vecka med text och glosor. De spelar in sig själv redan från de första veckorna när de läser högt och detta skickar de sedan till mig på Classroom. Vilket gör att jag kan lyssna på dem i lugn och ro. Eftersom vi har trelärarsystem har vi kunnat anpassa så att vi ibland är dubbla lärare på lektionerna vilket gör att vi kan stötta upp de elever som har svårigheter. Den andra läraren jobbar extra med dessa elever som behöver extra hjälp genom att läsa och öva på begrepp. Hen gör även warm ups med dem.

IK: I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?

I2: Jag skulle säga att det är ganska stor utsträckning eftersom vi får nyanlända elever kontinuerligt. Nu i denna klassen har vi en elev som inte har något första språk överhuvudtaget där han helt saknar skriftspråk. Han pratar arabiska i hemmet och det är en utmaning att prata både svenska och engelska med dem. I min förra klass i årskurs 6 så fick vi fyra stycken nyanlända elever på en gång, så jag skulle jag säga att jag har jobbat ganska mycket med det.

IK: Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning? Jämför gärna med de elever som har svenska som modersmål.

I2: De nyanlända elever som har börjat i mina klasser på mellanstadiet har i regel inte undervisats i ämnet engelska alls. De kan, i vissa fall, ha en förståelse för talad engelska. Men då är det oftast ord och begrepp som de har hört i låtar, alltså inte skolbegrepp och uttryck. De elever som gått i svensk skola från förskoleklass har läst engelska i flera år. De kan grunderna i skolengelska så som färger, dagar, månader, siffror och så vidare. Så i regel har de nyanlända eleverna inte samma grunder och därför inte samma kunskaper.

IK: Hur förmedlar du ords betydelse till nyanlända elever?

I2: Då har vi ett jättebra läromedel som heter Skills och då finns ordlistan på både arabiska, svenska och engelska där man har orden parallellt. Då har jag skrivit ut listan för varje kapitel till honom, det gör vi till alla elever, men speciellt till honom. Sedan är även Google Translate fantastiskt, han har kommit in i det själv och jobbar jättemycket med det själv.

IK: Är det vanligt att dessa elever får extra språkligt stöd generellt?

I2: Ja, det är det. Eftersom vi har trelärarsystem kan vi styra över våra resurser helt själva eftersom vi kan bestämma vad den tredje läraren ska göra för insatser. Om vi pratar just om denna pojken har han studiehjälper varje dag, där de jobbar både med engelska, svenska och arabiska. De jobbar jättemycket med det.

IK: Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har eller har haft? Har eller har de haft engelska?

I2: Båda delar, speciellt när de kommer nyanlända elever i årskurs 6 eftersom de då har ett språkval. Så då har man svenska, sitt modersmål, engelska och ett modernt språk och där kan det för många elever bli för många språk. Då kan man anpassa deras studiegång. Då är det oftast inte engelska man väljer bort, utan det brukar vara det moderna språket, men det kan vara så att man väljer bort engelskan också. Vi har inte gjort det här, men förra året genomförde vi nationella proven där de gjorde de muntliga delarna fast vi visste att de inte skulle bli godkända i det, och dem visste det, men där de ändå tränades i det. De hade en egen engelskgrupp och de fick en anpassad engelska, bara dem eleverna två gånger i veckan.

IK: Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?

I2: Nej, de är inkluderade. Denna elev jag har nu är inne i klassen, men har stöd. Han fördjupar sig med sin studiehandedare, men han jobbar i klassen. De andra eleverna i årskurs 6 förra året, som var nyanlända, de jobbade en gång i veckan i klassen och två gånger i veckan i mindre grupp för att få extra stöd.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i med fokus på nyanlända elever.

I2: Ett sätt är att man byter läromedel, just nu har de ett läromedel som finns på deras iPads som gör att de kan lyssna alla ämnen på arabiska som just nu är ett väldigt stort språk, de flesta av våra nyanlända pratar arabiska. Där finns allting på arabiska också. Sedan jobbar vi mycket med inläsningstjänst där de kan lyssna på alla läromedel på arabiska, sedan har vi en extra resurs som är SVA-ansvarig, hon är jätteduktig på att hjälpa oss att plocka fram bra grejer. Sen märker man att den här pojken som går i klassen nu tycker det är svårt eftersom att han inte har lärt sig att läsa har det varit svårt att tillgodogöra sig texterna som han läser. Då måste han lyssna på texterna, och han är

ändå duktig i det muntliga, men han har jättesvårt för det skriftliga. Mer tillgängligt blir det om man anpassar texterna och använder mycket bilder, sedan även det arabiska stödet och Google Translate som han själv har som strategi.

IK: På vilket sätt arbetar du och vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?

I2: Vi gör väldigt mycket tillsammans i fyran genom att man jobbar mycket i helklass, sedan jobbar de mycket i lärpar, det vill säga två och två. För att man ska få ut så mycket som möjligt av lektionen, så det är mycket att jag ställer en fråga och sedan jobbar de utifrån den. De kanske även skriver något tillsammans. Det tycker jag är en bra strategi, att man använder tiden maximalt. Sedan har vi även att vi inte räcker upp handen, utan vi drar lappar så alla måste vara förberedda på att kunna svara på en fråga. Just nu jobbar vi med klockan ganska mycket då säger man alltid att de ska prata med kompiserna först och sedan drar man en lapp. Sedan har vi ett pass i veckan som heter elevens val som varar i en och en halv timme, där varje elev får jobba med det de behöver. Då har vi ett speciellt arbetsschema där de får ta mycket ansvar själv, men vi styr också väldigt mycket vad det är de ska jobba med. De elever som behöver extra stöd i engelska jobbar mycket med fördjupade uppgifter under det passet, så det använder vi mycket till fördjupning.

IK: Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?

I2: Då är det att skapa uppgifter, som dels ska vara intressanta och roliga, sen att vi till exempel har warm ups varje dag och alla elever får prata då. Eleverna pratar mer eller mindre svenska, men just nu har vi även börjat med att utvärdera. Efter varje warm up sätter de kryss på sig själva och sedan utvärderar kompiserna dem genom att också sätta ett kryss. Det blir då ganska tydligt för dem om de till exempel idag använde ganska många svenska ord och att de nästa gång kanske får använda mindre svenska ord. Också det här systemet att man först har en genomgång sen får de jobba tillsammans och också vara beredda på att svara på frågorna. Det gör också att alla är aktiva. Jag tror mycket på att de här elever som man inte kan hjälpa mycket hela tiden, när det gäller nyanlända

elever, de lär sig så mycket i ett sammanhang. De sitter fyra stycken vid bordet, där den ena flickan också pratar arabiska så ibland kan hon hjälpa honom på arabiska också för att hjälpa honom. Så de använder svenska, engelska och arabiska för att hjälpa varandra på alla lektioner. Man får tänka på att alla elever är resurser för varandra, för man kan inte alltid hjälpa alla exakt när de behöver, så därför är det viktigt att man har ett klassrumsklimat där eleverna är resurser för varandra. Att det är okej att hjälpa varandra, att det inte är fusk. Därför får man utforma uppgifter som gör att man kan hjälpas åt utan att det är fusk.

IK: Hur ser du på de här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen? Finns det något som du kan utveckla ytterligare i din undervisning?

I2: Jag kan absolut utveckla min undervisning mer. Det man hade önskat är att man hade mer tid för att förbereda dem inför lektionerna, det hade varit det ultimata, att just förbereda dem, till exempel att det idag ska arbeta med just det här. Där känner jag tyvärr att jag inte riktigt räcker till. Sedan dyker det upp när man pratar, vi pratar så mycket så vissa grejer har man inte hunnit förbereda innan eller tänka igenom. Sedan tycker jag ändå att vi har det bra eftersom att vi är tre lärare som hjälps åt. Sen upplever jag att de här eleverna är intresserade och väldigt motiverade till att lära sig engelska och ser vinsterna med det och vill kunna det. Kanske mer än svenska elever, så deras vilja till att lära är verkligen en vinst.

7.5. Intervju 3

Transkribering av intervju person 3., den 29.11 2019, Eslövs kommun. Examensarbete mot arbete i grundskolans årskurs 4-6., Högskolan Kristianstad.

I3 = Intervjuperson 3

IK = Ivana Kondic

IK: Hur ser din behörighet ut?

I3: F-6 och ämnena är matematik, NO, svenska, SO, idrott och SVA.

IK: Hur länge har du arbetat?

I3: I tre år snart.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning generellt?

I3: Den är väldigt blandad, alltifrån läsförståelse till hörförståelse. Vi tittar på film, barnen får öva sig på att prata mycket. Så jag varierar mycket mellan att höra, läsa, skriva och prata mycket.

IK: I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?

I3: Jag har inte jättestor erfarenhet av nyanlända elever, det är tre elever i klassen och dem är inte direkt nyanlända då de har bott här ett tag. Där den ena är rätt duktig i engelska och de andra har svårare för engelska så att jag har inte en stor erfarenhet av just nyanlända och det hade jag inte i min förra klass heller.

IK: Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning? Jämför gärna med de elever som har svenska som modersmål.

I3: De tre som jag har i min klass är två av dem på ungefär samma nivå. Den ena har bra

uttal, den andra har kunskaper men lite sämre uttal, och den tredje har väldigt svårt för det. Så det är blandat.

IK: Hur förmedlar du ords betydelse till nyanlända elever?

I3: Jag förmedlar det inte på något annat sätt än till dem andra, utan att jag tänker att det är viktigt att de får höra hur det ska uttalas. Så att jag förmedlar inte dem orden annorlunda för att dem eleverna är nyanlända. Jag tänker att det är också ett nytt språk som för alla dem andra som har svenska som modersmål, sen att de inte har svenska som sitt modersmål, men engelskan är ett nytt språk och det är den för alla.

IK: Är det vanligt att dessa elever får extra språkligt stöd generellt?

I3: Nu kan jag bara utgå ifrån oss och där har de eleverna studiehundledning på både svenska och sitt modersmål, två av dem går till en extraresurs där de tränar men bara på svenska, inte engelska. När de går till sin studiehundledare är det inte engelska direkt, utan då är det svenska, SO, NO och matte. Det är inte direkt engelska de tränar där.

IK: Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har eller har haft tidigare? Har eller har de haft engelska?

I3: Eleverna ska ha engelska precis som alla andra, så man kan säga att den är prioriterad.

IK: Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?

I3: De är inkluderade, men de kan ha andra uppgifter beroende på deras nivå. Om man håller ungefär samma nivå som de andra i klassen har dem samma, men märker man att dem har svårigheter precis som andra barn, så kan de ha andra uppgifter. I sådana fall anpassar jag uppgifterna till deras förmåga och kunskap, men inte att de är utskilda ifrån gruppen.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i med fokus på nyanlända elever.

I3: Jag tycker att jag blandar mycket, ibland vet jag att svårighetsgraden kan vara för lätt för många, men passa en del. Sedan måste de som har lätt för det också utvecklas, så då måste jag höja nivån för att utmana dem som har det lite svårare. De som kan det känner också att de utmanas på sitt sätt. Jag tänker att jag blandar mycket och försöker anpassa. Det kan till exempel handla om att vi ser på samma program, men att eleverna får olika uppgifter efteråt. Det ursprungliga är samma, men de kan arbeta på olika sätt, dels i arbetshäftet där det ena kanske är lättare och det andra är svårare. Det är ingenting jag förklarar för eleverna, men eleverna tycker inte att det är något konstigt att de arbetar på olika nivåer.

IK: På vilket sätt arbetar du och vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?

I3: Det är inte några speciella strategier jag har med just de nyanlända elever, jag ser det lite som att det också finns svenska barn som kan ha samma svårigheter som de nyanlända eleverna och det finns också nyanlända elever som ibland har bättre kunskaper än de svenska eleverna. Jag ser mer till att anpassa för alla elever på ett eller annat sätt, men att man vet vilka elever som behöver det ena eller det andra. Jag vet inte om man kan säga att jag har några speciella strategier, utan snarare genomtänkta lektioner där jag tänker om svårighetsgraden är rimlig. Samtidigt kan det hela tiden inte vara för lätt för då tappar man de andra, då får man väga det. Ibland är det svårare för både svenska och nyanlända och ibland är det lättare.

IK: Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?

I3: Ja, det tycker jag. Jag tänker att de kraven som vi har är densamma som för de andra barnen. De som känner sig trygga med engelskan är också aktiva genom att de räcker upp handen och även om de känner att de inte kan så har vi ändå den miljön i klassen

där de vågar räcka upp handen, även om det skulle bli fel. Sedan är det också så att om de räcker upp handen så får de ordet, det handlar lite om att de också får höras och synas. I och med att vi både väljer att skriva och prata så finns utrymmet för att eleverna ska bli språkligt aktiva. Vet jag att det är på en nivå där eleven kan svaret så får de ordet, även om de inte räcker upp handen.

IK: Hur ser du på de här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen?

I3: För att få ett godkänt betyg så anser jag att tillgängligheten finns. Det finns så mycket material att arbeta med för att nå ett godkänt betyg. Sedan ska man heller inte glömma att eleverna har mycket mer engelska runt omkring sig nu än när jag var ung. Därför pratar de engelska på ett helt annat sätt. Engelskan är nästan ett språk som pratar dagligen så att det inte är något främmande för dem.

7.6. Intervju 4

Transkribering av intervju person 4., den 2.12 2019, Hässleholms kommun.

Examensarbete mot arbete i grundskolans årskurs 4-6., Högsolan Kristianstad.

I4 = Intervjuperson 4

MM = Matilda Molin

MM: Hur ser din behörighet ut?

I4: Jag är behörig i engelska upptill högstadiet, det har jag fått som utökad behörighet eftersom jag arbetat länge. Men i grunden är jag Svenska-/SO-lärare upp till årskurs 7.

MM: Hur länge har du arbetat?

I4: Sedan 2003.

MM: Hur bedriver du din engelskundervisning generellt

I4: Jag arbetar utifrån ett material som jag har jobbat med i väldigt många år som heter Magic och det är ett material som jag har använt sedan det var nytt, som jag tycker är ganska bra. Vi jobbar mycket muntligt först och främst, jag upplever att många känner en skräck över att prata på engelska och det är väldigt svårt att bygga på ifall man har den här skrällen. Därför har vi mycket muntligt och sen när det sitter och man vågar ta för sig mer, så kan man köra det vanliga vilket innefattar skriva, läsa, prata varvat med vartannat. Vi har läxa en gång i veckan som eleverna får bestämma, ofta glosor för att bygga ut ordförråd. Sen finns det även i det här materialet Magic ”general testing” som man provar efter 8 kapitel för att se om man befäst kunskapen. Sen eftersom jag har 6:or nu så har vi jobbat mycket med gamla nationella prov som de har släppt sekretessen på. Jag vill gärna att de ska kunna känna sig bekväma i att prata, det är det viktigaste och att man vågar prova även om det inte blir perfekt.

MM: I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?

I4: Mycket de senare åren, där en del kan delta i den ordinarie undervisningen och andra inte. Min erfarenhet av nyanlända elever är därför stor, men enbart utifrån klassundervisning.

MM: Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning? Jämför gärna med de elever som har svenska som modersmål.

I4: Där märker man ganska ofta att de har större brister och det är ju logiskt eftersom många elever om man framförallt tänker på de som kommit ifrån Syrien har brist på skolgång, då de kanske har kunnat gå till skolan ibland och sen emellanåt inte alls. Så många av eleverna med utländsk bakgrund har ju bristande engelska om man jämför med de elever som har svenska som sitt modersmål. Så det är ganska markant skillnad mellan dessa.

MM: Hur förmedlar du då ords betydelse till nyanlända elever?

I4: Just nu har vi fördelen att vi har en språkstödjare i klassen. Det är oftast den arabiskt talande delen som får den resursen, eftersom störst antal nyanlända elever har arabiska som sitt modersmål. Men vi har faktiskt två elever i klassen som vi har sett att de omöjligt kan vara med i den ordinarie undervisningsgruppen då de inte ligger på årskurs 6 kunskapsnivå, så därför har de en egen grupp med min mentorskollega där de får jobba med det grundläggande så som färger, djur etc. det man jobbar med när man börjar läsa engelska i skolan.

MM: Är det vanligt att dessa elever generellt sett får extra språkligt stöd?

I4: Ja, det blir det. Mycket genom språkstödjare, sedan går de även på SVA och de har även en studiehandledare. Men gällande just ämnet engelska har jag inte jättestor erfarenhet av att de får extra språkligt stöd i och med den stora gruppen. I klassrummet jobbar de utifrån årskurs 6 material, men de får givetvis mer stöd vilket de ska ha. Men det är även ganska vanligt att även modersmålet brister. Man kan säga att en stor del av eleverna som kommer inte ens har ett korrekt modersmål med sig som i detta fallet arabisk utan de pratar mer ”slang-arabiska”, vilket såklart beror på deras bristande

skolgång i hemlandet. Denna informationen får man främst ifrån deras modersmållärare och även studiehandledaren, som menar på att det är mycket ”slang-uttryck” hos dessa eleverna.

MM: Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har eller har haft? Har de eller har de haft engelska?

I4: De har haft engelska men jag känner inte att det är någon bra lösning, då de är väldigt ojämna. En del är starkare, men jag känner inte att eleverna alltid får det de behöver i den ordinarie undervisningen. Det bästa hade egentligen varit om man hade haft en resurs som tar dessa eleverna i mindre grupp, då de saknar en del grundkunskaper i engelska. Men ofta är det istället svenskan som prioriteras mest för de här eleverna.

MM: Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?

I4: I nuläget har två stycken elever särskild undervisningsgrupp, sen har jag en tredje elev som deltar i den ordinarie undervisningen på grund av att denne är väldigt stark muntligt. Men de andra två har i princip inte läst engelska alls tidigare. Men det är ju ändå så att när vi har engelska här inne, så går de in i ett annat rum och har engelska, så de har ändå samma timmar.

MM: Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i med fokus på nyanlända elever.

I4: Vi jobbar mycket med hjälpmedel, exempelvis genom att de får höra på mycket talad engelska. Alla elever har även tillgång till inläsningstjänst på hela skolan. Men annars inte så mycket mer. Även läromedlet Magic är webb-baserat, vilket gör att de kan lyssna både i skolan och hemifrån. En av eleverna som jag har, har ”svensk/engelska” medan de andra läser sitt moderna språk. Då jobbar vi mycket med visualisering, genom bilder och genom att vi ritar och vi har även samtal. Jag utgår då

mycket ifrån eleven, så det blir relevant. Något annat som jag har märkt är att framförallt pojkarna har ett stort spelintresse, vilket gör att de ligger i framkant. Därför behöver jag anpassa min undervisning utifrån detta, så att det blir intressant för eleverna.

MM: På vilket sätt arbetar du och vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?

I4: Jag försöker fokusera på det dem är duktiga på för att framhäva dem, sen är det ju så att alla eleverna når ju inte målen i 6:an och då är det viktigt att man har väckt deras lust för att lära. I Sverige har vi generellt väldigt goda resultat om man kollar på ämnet engelska, då de hela tiden blir matade med väldigt mycket engelska. Jag tror mycket på det här som handlar om att grunda sig i vad eleverna tycker är intressant och visst vill jag att alla eleverna ska nå målen och få betyg, men verkligheten ser inte riktigt ut så. Sen samtidigt vara noggrann med att förklara för eleverna att de har 3 år till på sig i grundskolan att nå målen. Det är inte lätt att "bygga ett hus utan grund" utan de måste gå igenom alla olika faser för att lära sig ett språk, även fast det kan ta olika lång tid att nå dit. Utöver detta jobbar jag mycket med positiv förstärkning, genom att berömma och visa intresse för de eleverna tycker om. Om man exempelvis har en grupp som älskar att spela teater, så är det ju ett ypperligt tillfälle att ta in det i undervisningen. Viktigt att få dem att tycka att det här är roligt, genom att visa att det är okej med rätt och fel, det behöver inte vara perfekt. Det viktigaste är att man kan göra sig förstådd.

MM: Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?

I4: I denna klassen är det väldigt svårt att få alla att komma till tals eftersom jag är själv med 29 elever på engelskan. Därför jobbar vi mycket i mindre grupper. Det bästa hade varit om vi hade kunnat ha halvklass precis som i andra ämnen, så därför blir det svårt att få alla att komma till tals och det blir också större rädslor när man är alla samtidigt att faktiskt våga prata. Så det hade jag velat förändra om jag hade kunnat, då en 30-grupp är för stor för elever i denna åldern.

MM: Hur ser du på det här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen?

I4: Hur menar du med tillgänglig?

MM: Vi menar mer utifrån ett inkluderande perspektiv, reflekterar du över hur dessa eleverna får stöd och anser du att din undervisning ger upphov till tillgänglighet?

I4: Som det ser ut nu är det som sagt två elever sitter med stöd av en annan pedagog för att befästa de grundläggande kunskaperna. Men i övrigt hade det varit bra med grupper som satt lite mer koncentrerat, där de hade fått lite engelska varje dag. Med mycket ”prat-övningar” för att få eleverna att bli mer språkligt aktiva. Jag ser att det är en stor svårighet för alla, oavsett om man är född i Sverige eller har utländsk bakgrund att just våga prata.

7.7. Intervju 5

Transkribering av intervju person 5., den 5.12 2019, Eslövs kommun. Examensarbete mot arbete i grundskolans årskurs 4-6., Högskolan Kristianstad.

I5 = Intervjuperson 5

IK = Ivana Kondic

IK: Hur ser din behörighet ut?

I5: Jag är behörig i alla ämnen som man har på lågstadiet och sedan har jag behörighet i engelska, svenska och matematik upp till årskurs 6.

IK: Hur länge har du arbetat?

I5: 19 år.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning generellt?

I5: Vi har ett läromedel som vi följer tills jag märker att det är något som är extra intressant eller något extra som behövs, då bygger vi ut det och gör något lite större utav det. Sedan tar jag in andra saker också, mycket online-grejer från till exempel ISL som kompletterar.

IK: I vilken utsträckning har du inom din roll som lärare erfarenhet av nyanlända elever?

I5: Det har jag i stort sätt alltid haft, jag jobbade först i Malmö i 10 år. Det var många som var nyanlända där och även här i Eslöv. Det har alltid varit minst en i klassen. Engelskan har alltid varit det ämnet som har varit svårast för dessa elever.

IK: Hur är de nyanlända elevernas engelska generellt, enligt din uppfattning? Jämför gärna med de elever som har svenska som modersmål.

I5: Nästan obefintliga om jag ska generalisera. Många som jag har träffat kan knappt ett ord.

IK: Hur förmedlar du ords betydelse till nyanlända elever?

I5: Det vanligaste är att man är ensam i en klass och då får man anpassa läromedel efter de eleverna och då blir det nybörjarsaker som man lär sig. Då får de ofta häften för att bygga upp ett grundläggande ordförråd. Sedan är målet på sikt att de ska klara den första delen av de nationella provet då de ska kunna berätta vad de heter, var de bor, hur gamla de är och lite vad de gillar att göra med hela meningar. Har man kommit så långt med en nyanländ elev som har kommit i årskurs 4 så är det bra.

IK: Är det vanligt att dessa elever får extra språkligt stöd generellt?

I5: Nej, inte generellt. Det kan man bli irriterad på. Det finns ingen specialundervisning i engelska, så det tycker jag är helt obegripligt eftersom man kan få stöd i till exempel matematik och stöd i svenska, men man kan inte få stöd i engelska. Det förstår jag inte och jag har bråkat om det många gånger och varit irriterad på det. Skolverket gör mattesatsning och lägger mycket pengar på fortbildning för att läraren ska bli bättre på matematik och det finns även språksatsningar i svenska för att vi ska bli bättre svensklärare. Men det finns ingenting för ämnet engelska. Det är lite bortglömt ämne på skolan.

IK: Anser du att engelskundervisningen är prioriterad gällande nyanlända elever som du har eller har haft? Har eller har de haft engelska? Har någon elev ”sluppit” engelskan för att prioritera något annat ämne?

I5: Nej, ingen som har gått hos mig har sluppit engelska. Det hoppas jag att inte att någon har för det får man inte, det är ett kärnämne så man kan inte ta bort det. Alltid när vi har resurser så gör vi en liten grupp, det har vi just nu. Man kan säga att ämnet inte är lika prioriterat som andra ämnen därför att vi läser engelska på svenska, så måste vi prioritera svenskan.

IK: Är dessa elever inkluderade i den ordinarie undervisningen eller har de särskild undervisningsgrupp?

I5: Om vi kan ordna det så har de särskild undervisningsgrupp och det är min erfarenhet att det är absolut bästa.

IK: Hur bedriver du din engelskundervisning så att den blir tillgänglig för alla? Gör gärna en jämförelse med de andra ämnena du undervisar i med fokus på nyanlända elever.

I5: Det handlar om individualiseringen först och främst, man måste ha ett material som man kan använda till någonting sedan måste man också ha mål som är högt ställda, men rimliga. Om jag skulle ha exakta samma krav för alla elever som för nyanlända så hade både de och jag vetat att de skulle misslyckas redan innan. De ska ha andra mål och då blir det som ett slags delmål. Ett exempel som jag tog upp innan var att de ska kunna presentera sig på engelska.

IK: På vilket sätt arbetar du eller vilka strategier har du för att dessa elever ska nå målen i engelska?

I5: När man kommer till det första delmålet höjer vi ribban och då kan det vara lite mer abstrakt. Då kan man säga att ett praktiskt exempel kan vara att de ska kunna beskriva hur många av någonting och vilken färg det har. Det kan vara nästa steg, sedan får man bygga på hela tiden då målet är att de ska kunna sitta med den vanliga boken och hänga med i den. Det är målsättningen.

IK: Vad tänker du kring utrymmet i engelskundervisningen för att nyanlända elever ska bli språkligt aktiva? Finns det utrymme för att eleverna ska bli språkligt aktiva?

I5: Det är helt och hållet en resursfråga. Detta året har vi det lyxigt då vi är två stycken lärare på alla engelsklektioner. Vi har också tid att prata med varandra och då kan vi göra det jättebra vilket vi också ser resultat av. Vi kan märka det på de som är med här, att de blir bättre och bättre rätt så snabbt. Eftersom de ofta nu är i en liten grupp så blir

det naturligare där och det blir också mindre pinsamt att prata där. De vågar också misslyckas på ett annat sätt jämfört med en grupp på 27 elever. Det är en lång tröskel att våga högläsa då de också hör att de inte pratar som de andra eleverna. Jag tar det därför försiktigt med dessa eleverna. Inte för att inte utmana dem, men för att inte utsätta de för en obehaglig situation.

IK: Hur ser du på det här eleverna och tillgänglighet när det gäller engelskundervisningen?

I5: Vad menar man med tillgänglighet?

IK: Det är ett begrepp som kan tolkas olika, men hur tänker du kring din undervisning och dess form, anser du att den ger upphov till lärande åt alla elever? Finns det något som du anser att du kan utveckla för att göra den ännu mer tillgänglig?

I5: Alla mina elever, oavsett om man är nyanländ eller inte, har ju sina engelsklektioner. Sedan har vi extra undervisningshjälp för alla, i form av läxhjälp, som finns tillgängligt en gång i veckan. Då gör vi oftast överenskommelser med deras vårdnadshavare att de måste gå på det. De får en timme extra där. Om man kan ordna det så som vi har gjort, att man har en liten grupp, så är det absolut så mycket anpassningar som vi kan göra. Då har man fått den hjälp vi kan erbjuda och bättre än så kan vi inte göra just nu.